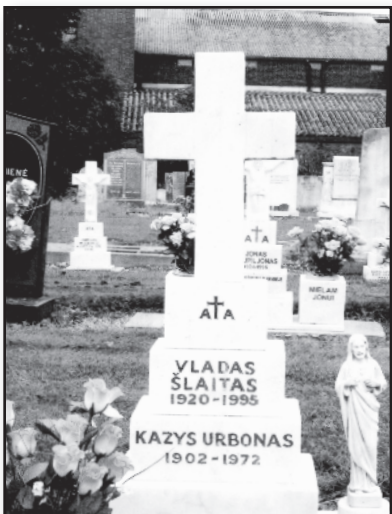

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 09-23-15

ŠIAME NUMERYJE:

Vlado Šlaito atminimui – 7 psl.

Turisto žvilgsniu per Lietuvą – 10 psl.

DRAUGAS
Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Popiežius Pranciškus atvyko pirmojo vizito į JAV

Į Washingtoną atvykusį popiežių Pranciškų pasitiko Prezidentas Barack Obama su žmona Michelle.

Reuters/Scanpix nuotr.

JAV prezidentas Barack Obama trečiadienį šiltai ir labai atvirai pasitiko popiežių Pranciškų, atvykusį į Baltuosius rūmus, gyrė jo kuklumą, kilnumą ir jo meilės bei vilties žinią.

„Šiandieninio susitikimo mastas ir dvasia yra tik nedidelis to didžiulio maždaug 70 mln. Amerikos katalikų pamaldumo atspindys; ir jūsų meilės bei vilties žinios skleidimas įkvepia daugybę žmonių mūsų šalyje ir visame pasaulyje“, – pasakė B. Obama, kalbėdamas iš Baltųjų rūmų Pietinės pievelės.

B. Obama gyrė Pranciškaus vaidmenį, kuris padėjo sušvelninti dešimtmečius po Šaltojo karo laikų trukusį priešišumą tarp Jungtinių Valstijų ir Ku-

bos. „Esame dėkingi Jums už neįkainojamą Jūsų paramą mūsų iš naujo pradėtam bendravimui su Kubos žmonėmis, nes tai žada geresnius mūsų šalių tarpusavio santykius“, – pažymėjo B. Obama.

Jis pagyrė popiežių ir už moralinio bei religinio svorio suteikimą pastangoms prieš klimato pokyčius. „Jūs priminėte mums, kad mums priklauso šventa pareiga saugoti mūsų planetą – didingą Dievo dovaną mums, – sakė JAV prezidentas. – Mes pritariame jūsų kreipimuisi į pasaulio vadovus paremti labiausiai klimato pokyčių pažeidžiamas bendruomenes ir kartu susivieniję išsaugoti mūsų brangų pasaulį ateities kartoms“. – 3 psl.

Žinia apie Šokių šventę skleidžiama Lietuvoje

Rugsėjo 22 dieną Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijoje (URM) įvykusio pasitarimo metu kalbėta apie kitų metų XV Šiaurės Amerikos lietuvių tautinių šokių šventę Baltimorėje ir ruošimąsi jai. Susitikime dalyvavę URM darbuotojai, kurių didžioji dalis – neseniai LR ambasadoje Washingtone rezidavę diplomatai, beje, šokė XIV Šokių šventėje Bostone, įsitikinę, jog apie kitais metais liepos 3 dieną „Royal Farms“ arenoje įvyksiančią šventę turėtų daugiau žinoti Lietuva ir jos gyventojai, o prie jos organizavimo prisidėti ne vienas Lietuvos verslininkas ir įmonė.

Būsimos šokių šventės meno vadovas Tomas E. Mikuckis, atvykęs į Lietuvą į choreografų kursus, pritarė pasiūlymui parengti rinkodaros medžiagą apie šventę, kurią dar šiais metais būtų galima pristatyti

Lietuvos verslui.

Susitikimo metu kalbėta ir apie gyvą šokių šventės pristatymą Lietuvoje, kuriame galėtų dalyvauti Šokių šventės organizacinis komitetas, URM

darbuotojai, žiniasklaidos ir verslo atstovai. Tokį renginį siūloma organizuoti dar šiais metais.

URM info

Po susitikimo (iš k.): laikinoji Užsienio lietuvių departamento direktorė Lina Žukauskaitė, URM politikos direktorius Rolandas Kačinskas, XV Šokių šventės meno vadovas Tomas E. Mikuckis, JAV LB atstovė Lietuvoje Dalia Cidzikaitė ir LR URM ambasadorius ypatingiems pavedimams (Rytų kaimynystei) Žygimantas Pavilionis.

Žygimanto Pavilionio nuotr.

Jei ydos madingos, jos šlovinamos kaip dorybės. – Molière

Tariasi, kur statyti paminklą dr. Jonui Basanavičiui

Specialistams jau 15 metų nerandant bendro sutarimo, kur Vilniuje galėtų stovėti paminklas dr. J. Basanavičiui, Vilniaus miesto savivaldybė sukvietė vilniečius pasitarti į viešą diskusiją – kuri sostinės vieta tinkamiausia Nacionalinio atgimimo patriarchui, Lietuvos Tarybos pirmininkui, Vasario 16 d. akto signatarui daktarui Jonui Basanavičiui įamžinti.

Lsavivaldybę susirinkusiems miestiečiams, kultūros, istorijos, architektūros ir urbanistikos sričių atstovams pasiūlyta aptarti keletą atrinktų erdvių paminklui istoriniame miesto centre – aikštę priešais Nacionalinę filharmoniją (9 arų ploto dabartinės automobilių stovėjimo aikštelės vieta) ir Konstantino Sirvydo skverą (92 arų ploto erdvė) šalia Prancūzijos ambasados.

Pasak Vilniaus miesto vyriausiojo architekto Artūro Blotnio, įvertinus istorinius ir kultūros įvykius Vilniuje, susijusius su Nepriklausomybės paskelbimu 1918 m., labiau tiktų aikštė priešais Filharmoniją, nes ši vieta susijusi su tautinio atgimimo pradžia, čia 1905 metais įvyko Steigiamasis Seimas, kuriam pirmininkavo dr. J. Basanavičius. Šiuo metu čia įrengta nedidelė (apie 24 vietų) automobilių stovėjimo aikštelė, kurią galima pertvarkyti. Vienas šios vietos privalumų – pro ją driekiasi pagrindinis pėsčiųjų ir turistų srautas link Aušros Vartų, todėl paminklas būtų matomas ir lankomas. Be to, estetiškai sutvarkyta aikštė būtų pritaikyta žmonėms, miesto svečiams, o ne automobiliams.

Pristatyta ir antroji atrinkta vieta – K. Sirvydo skveras. Šiuo metu tai gyva urbanizuota erdvė, kurioje vietą randa ir prekybininkai. Tačiau pademonstruota ir ištrauka iš Vilniaus istorinio žydų geto fragmentų atkūrimo projekto, kuriame matyti, jog čia būtų žydų kvartalo prieigų statinių, kuriuos ateityje yra suplanuota atkurti sugriautą užstatymą, todėl paminklas atsidurtų tų statinių apsuptyje.

Istorikas dr. Česlovas Laurinavičius pastebėjo, kad paminklo vieta turi sietis su asmenybe – kuo ji mums reikšminga, ir stovėti ten, kur yra mūsų valstybės židiny.

Kultūros vertybių apsaugos departamento atstovas Vitas Karčiauskas atkreipė dėmesį, kad, statydami paminklą K. Sirvydo skvere, susidursime su teisinėmis kliūtimis ir sugaišime daug laiko: reikėtų Vilniaus miesto detaliojo plano keitimo procedūros ir kreiptis į Pasaulio paveldo centrą, informuojant, kad dėl paminklo ruošiamasi keisti Vilniaus istorinio centro nominacinės bylos sudėtį.

Architektas Augis Gučas, vilnietis Faustas Latėnas ir dar keletas diskusijos dalyvių atkreipė dėmesį, kad erdvė priešais K. Sirvydo skverą kitoje Pilies gatvės pusėje, priešais cerkvę, kur šiuo metu vyksta prekyba suvenyrais ir paveikslais, yra dar tinkamesnė paminklui nei pats K. Sirvydo skveras.

Paminklo dr. J. Basanavičiui pastatymas numatytas Vyriausybės patvirtintoje Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimo 2018 m. programoje. Tikimasi, kad paminklą pavyks pastatyti anksčiau nei 2018 metais. Paminklas iš bronzos (apie 3 m). galėtų būti nulietas pagal išlikusį nedidelį Rapolo Jakimavičiaus eskizą J. Basanavičiaus paminklui, kuris buvo sukurtas dar 1930-aisiais. Pasak skulptoriaus

Aikštė priešais Filharmoniją – tinkama vieta dr. Jono Basanavičiaus paminklui.

Petro Mazūro, šiame eskize yra aiški nuoroda į psichologinį dr. J. Basanavičiaus portretą ir geras skulptorius iš jo gali sukurti gerą paminklą – tūkstantmečio figūrą Senamiesčio širdyje.

„Šiandien įvyko pirmasis aptarimas su visuomene, išgirdome daugybę argumentų dėl atrinktų vietų tinkamumo, diskusijoje buvo pasiūlyta ir nauja vieta, kuriai pritarė ne vienas specialistas. Mūsų

siekiamybė – rasti bendrą sutarimą, kad paminklas dr. J. Basanavičiui, minint Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetį, nekeltų neigiamų emocijų, ginčų, todėl diskusiją tęsime, kol išgryninsime vieną vietą, kuriai pritarė didžioji dauguma įvairių sričių specialistų“, – po diskusijos sakė mero pavaduotojas Gintautas Paluckas.

Alfa.lt

PLB pirmininkė D. Henke atvyksta į JAV

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) valdybos pirmininkė Dalia Henke JAV Lietuvių Bendruomenės (LB) XX Tarybos prezidiumo pirmininko Juozo Polikailio kvietimu rugsėjo 25–27 dienomis dalyvaus XXI Tarybos pirmojoje sesijoje Clevelande.

„JAV Lietuvių Bendruomenė yra labai svarbi Pasaulio Lietuvių Bendruomenės žemėlapyje, – sako Dalia Henke. – JAV buvo įkurta ir įregistruota PLB. Ten sukaupia ilgą metų neįkainojama patirtis puoselėjant lietuvių užsienyje. Man tai yra įdomus ir svarbus pavyzdys bei neišsenkantis žinių šaltinis, pa-

Dalia Henke

dedantis sprendžiant daugelį klausimų.”

Po Tarybos sesijos PLB valdybos pirmininkės laukia susitikimai Čikagoje su LR generaliniu konsulu Marijumi Gudynu ir Lietuvių Fondo valdybos pirmininku Mariumi Kasniūnu, dalyvavimas Lietuvių verslo tarybos susirinkime. D. Henke planuoja apsilankyti Lituanistikos Tyrimo ir studijų centre, lietuviškose parapijose, Pal. J. Matulaičio misijoje ir Pasaulio lietuvių centre Lemonte, susitikti su organizacijos „National Lithuanian American Hall of Fame“, laikraščiu „Draugas“ ir „Amerikos lietuvis“ darbuotojais.

PLB info

www.facebook.com/draugolaikrastis

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday
except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by

the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.

Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL
and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien – \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD): – metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV – metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD): – metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00
Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame.

„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė –

Ramunė Lapas

vyr.redaktore@gmail.com

Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Redakcija už skelbimų turinį ir kalbą neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti. Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

Administracijos el. paštas:

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

Rusijoje jau svarstoma vargšams dalinti maisto korteles, kaip karo laikais ir kaip buvo byrant Sovietų Sąjungai. Prisimenu, net mūsų šeima, kur augo trys maži vaikai ir kur tuo metu buvo tik vienas dirbantis, buvo įgijusi teisę nusipirkti „išskirtinį“ maisto davinį už kortelę – konservuotų žirnelių porą indelių, pienoškų dešrelių porą pakuočių, kiaulienos kumpio gabalą, nes parduotuvėse būdavo tik kiaulės kojų ir galvų, ir dar šio to vienam mėnesiui. Rusijos ekonomikos plėtros ministras šiems metams planuoja netoli keturių procentų šalies Bendrojo vidaus produkto smukimą; Centrinis bankas – 12 proc. infliaciją; ekspertai sako, kad greitai Rusija dėl Vakarų sankcijų pritrūks technikos išgauti šalies maitintojai naftai, nes pati tokios negamina; per metus skurstančiųjų Rusijoje padaugėjo 15 proc. Tuo tarpu Rusijoje naikinamas vakarietiškas maistas tik dėl to, kad tai vakarietiškas, o prezidentas Vladimiras Putinas sugalvojo naujų išlaidų – dalyvauti dar ir kare Sirijoje diktatoriaus Bashar al-Assad pusėje. Kam jam to reikia?

Kai kurie žinovai sako – kad taptų svarbus, ir Amerika vėl su juo kalbėtusi. Išties tai jam pavyko, nes Amerika, išsigandusi dar didesnio chaoso Sirijoje, jau derasi.

Kad įsitvirtintų rusų sąmonėje kaip tautos gelbėtojas ir galėtų pradėti antrąjį Čėčėnijos karą, Putinas sprogdino savus piliečius kino teatre, mokykloje ir gyvenamuosiuose pastatuose, – mat reikėjo apkaltinti čėčėnus. Rytų Ukrainoje pradėjo karą, kad pridengtų Krymo užėmimą. Ir šios aferos jam pasisekė – nepriklausoma Čėčėnija sunaikinta, o apie rusams priklausančią Krymą jau tarsi pamiršta (neseniai italų krikščionių demokratų vadovas Berlusconi aplankė Putiną būtent Kryme), nes Vakarai pastaruoju metu rūpinosi tik Rytų Ukrainoje vykstančiais karo veiksmais.

Jungtinės Valstijos pranešė, jog Rusija pasiuntė artilerijos sistemų ir septynis tankus į vieną Sirijos oro pajėgų bazę, o Didžiojoje Britanijoje įsikūrusi „Syrian Observatory for Human Rights“ teigia, jog Rusija Sirijos režimo bastione Latakijoje stato aerodromą ir atsiuntė ten šimtus techninių darbuotojų bei karinių patarėjų. Vienas JAV pareigūnas yra teigęs, kad Rusija toje bazėje pastatė modulinių barakų, kuriuose gali būti apgyvendinti apie 1,5 tūkst. žmonių. Rusų tinklaraštininkas Ruslanas Levijevas rusų socialinės žiniasklaidos svetainėse rado įrodymų (patys kariai fotografuojasi Sirijoje ir nuotraukas deda į „Facebook“), kad Maskva į Siriją išsiuntė karius iš brigados, kuri praėjusiais metais dalyvavo rusų slapta vykdytoje Krymo pusiasalio užgrobimo kampanijoje – iš 810-osios jūrų pėstininkų brigados, vienos iš ne mažiau trijų, dalyvavusių užimant Krymą, kai ginkluoti užsimaskavę vyrai be skiriamųjų ženklų, vadinamieji „žalieji žmogeliukai“, nuo 2014 m. vasario iki kovo mėnesio užėmė strateginius pusiasalio taškus. Rusija teigia į Siriją gabenanti tik humanitarinius krovinius, nors Bulgarija, įtardama, kad šis rusų žingsnis nėra humanitarinė pagalba, atsisakė per savo teritoriją leisti Rusijos lėktuvams skristi į Siriją.

Praėjusios savaitės komentare užsiminiau, kad Mykolo Romerio universiteto lektorius, politologas Alvydas Medalinskas pokalbyje „Žinių radijuje“ užminė mįslę: kodėl pabėgėliai į Europą šiuo metu plūstelėjo taip staiga, dešimtūkstantinėmis miniomis, nors karas Sirijoje vyksta jau 4 metai? Įdomu, kad tai sutampa su Rusijos kariuomenės kontingento permetimu į Siriją.

Pirmasis atkurtos Lietuvos valstybės vadovas Vytautas Landsbergis, atsakydamas į žurnalisto klausimą, „kas verčia Jus manyti, kad pabėgėlių krizė yra tyčinis veiksmas“, teigia: „Aš visų pirma galvoju, kam tai naudinga, ir matau, kam. Vykstant labai staigiems krizės reiškiniams, visas dėmesys krypsta į Europą. Niekas nebekalba apie Ukrainą, nors ir ten yra apie 2 milijonai pabėgėlių. Putinas juos išvarė, tačiau jiems niekas nesiūlo važiuoti, kur geriau, tegul jie ten sau kapanojasi. Europa susiduria su labai rimta grėsme savo tvarkai, netgi civilizacijai. Vokietija anksčiau jau turėjo iliuziją, kad galės integruoti apie milijoną turkų, jie taps vokiečiais, nebus problemų. Tačiau nieko nepavyko. Atsirado getai, valstybės valstybėje, ir tai didžiulė problema“.

Taigi pabėgėlių krizė naudinga Putino Rusijai ir tik jai. Mat pabėgėlių srautas Europoje kelia sumaištį, žlugdo ekonomiką ir grasina etninėmis problemomis. Tai Putino klando kerštas Europai už

Karas, paskelbtas Vakarų civilizacijai

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

ekonominės sankcijas ir už gerovę, kuri eiliniams rusams gali kelti pavydą, nes pačioje Rusijoje viskas tik blogėja.

Buvęs Putino patarėjas Andrejus Illarionovas, šiuo metu dirbantis Cato institute Washingtone ir dalyvavęs neseniai vykusiam Vilniaus demokratijos forumo apie nedemokratinį kleptokratinį režimą, sako, kad Vladimiro Putino režimas Europai ir visam Vakarų pasauliui paskelbė ilgalaikį karą, kurio tikslas yra sužlugdyti po Antrojo pasaulinio karo susiformavusią pasaulio tvarką (Rusija 2007 m. įvykdė kibernetinę ir informacinę ataką Estijoje, 2008 m. nuo Gruzijos atplėšė Abchaziją ir Pietų Osetiją, 2010 m. nesėkmingai siekė destabilizuoti Kirgizstaną, o 2014 m. pradėjo karą prieš Ukrainą). Ir jis tai daro nuosekliai: pamina tarptautines taisykles, kuria tarptautines organizacijas, pradeda karus, užvaldo teritorijas.

Europos politikos analizės centro (CEPA) Vilniuje analitikas Marius Laurinavičius, taip pat dalyvavęs Vilniaus demokratijos forumo, sako, kad šiandieninis Rusiją valdantis režimas veikia kriminaliniais būdais: pasitelkia terorizmą, organizuotą nusikaltamumą ir mafiją – nuo terorizmo iki narkotikų kartelio. Jis remiasi ispanų prokuroro José Grinda González, kuris dešimt metų tyrė nusikaltimus, susijusius su rusų mafija, žodžiais. J. Grinda 2010 m. savo išvalgomis neviešai pasidalijo su JAV ambasada, o vėliau jos buvo nutekintos per „Wikileaks“ skandalą. Taigi J. Grinda teigia, kad Rusija tapo mafijos tipo valstybe, kurioje slaptosios tarnybos naudoja si mafijos struktūromis atlikti nešvariems darbams, pavyzdžiui, ginklų tiekimui. Pasak jo teiginių, Maskvos strategija yra pasinaudoti organizuoto nusikaltamumo grupėmis tose srityse, kuriose Rusijos vyriausybė veikti negali. Pavyzdžiui, taip buvo tiekiami ginklai kurdams siekiant destabilizuoti Turkiją. „Mums nereikėtų būti naiiviems. Jeigu jie taip elgiasi prieš Turkiją ir tiekia ginklus kurdams, norėdami ją destabilizuoti, vadinasi, jie tą patį daro Europoje, JAV ir visame pasaulyje“, – sako CEPA analitikas, priminęs, kad antrasis Rusijos veikimo būdas – prekyba narkotikais. Nikita Chruščiovas 1963 m. yra sakęs, kad apgaulė ir narkotikai yra du strateginiai kovos būdai su kapitalistų pasauliu. Jis taip

pat priminė Aleksandro Litvinenkos byloje liudijusį buvusį KGB majorą Jurijų Švetsą, kuris tiesiai yra pasakęs, kad Vladimiras Putinas ir jo artimiausias sąjungininkas Viktoras Ivanovas, Rusijos narkotikų kontrolės agentūros vadovas, buvo ištraukę į didelio masto narkotikų kontrabandą Sankt Peterburge. Dar daugiau – analitikas pažymėjo, kad komunistinės Rumunijos žvalgybos generolas Ion Pacepa yra teigęs, jog visas tarptautinis terorizmas gimė Lubiankoje

(Lubianka yra buvusios KGB, dabar FSB pastatas.) Esama tvirtinimų, kad pasaulinio terorizmo centras yra ne Irakas, Iranas, Afganistanas ar Čėčėnija, o Rusija, kuri siunčia džihadistus prisijungti prie ISIS. Taip savo straipsnyje „The Daily Beast“ tvirtina analitikas Michael Weiss.

M. Laurinavičius, be kita ko, tvirtina, kad Rusija eksportuoja dar vieną bėdą – korupciją, ir daro tai specialiai tam, kad prasiskverbtų į Vakarus. „Tai jų pagrindinis tikslas“, – sako analitikas. „Tai jeigu tai atrodo kaip kriminalinis režimas, elgiasi kaip kriminalinis režimas ir samdo kriminalinius nusikaltėlius siekti savų tikslų, vadinasi, tai kriminalinis režimas“, – teigia M. Laurinavičius, pabrėždamas, kad svarbiausia yra tai, jog Vakarai apie tai žino.

Tuomet kyla klausimas – kodėl Vakarai leidžia pasaulio tvarką ardyti nusikaltėliams? Į tai tam tikra prasme atsakė taip pat Vilniaus forumo dalyvavęs amerikiečių analitikas Charles Davidson iš Hudsono instituto: „Manau, kad visa diskusija būtų kitokia, jei Rusija neturėtų branduolinio ginklo. Jei neturėtų branduolinio ginklo, konvencinis karas (Ukrainoje, red.) būtų visai kitoks ir tikriausiai mes jau būtume apginklavę ukrainiečius“. Jis mano, kad pagrindinis Vakarų siekis šiuo metu yra neleisti eskaluoti konflikto Ukrainoje ir tikėtis, kad ekonominės Rusijos problemos iš vidaus silpnins režimą. Bet Rusijos politikos žinovas mano, kad mums nereiktų dėti vilčių į Rusijos vidaus problemas, mes turėtume labiau rūpintis savo gynyba. Jis mano, kad kur kas svarbiau yra Lietuvos pasistatytas suskystintų dujų terminalas ar NATO pafrontės valstybių apginamumo tvirtinimas. „Mes negalime tiksliai žinoti, kas nutiks Rusijoje. Tikrai gali būti, kad po V. Putino ten ateis kitas panašus žmogus ar kas nors blogesnis už V. Putiną. Todėl kur kas geriau susitelkti į savo silpnųjų lopymą ir apginamumo stiprinimą. Ypač reikia susitelkti ir neleisti V. Putinui infiltruotis tarp Europos šalių“, – sakė C. Davidson.

Beje, lietuviško „15 min. Lt“ tinklalapio žurnalistai leidosi į kelionę su pabėgėliais iš pat Sirijos į Europą. Tikėkime, kad jie sugebės ištirti bent jau tai, kas skatina pabėgėlių srautą, ir mes ką nors apie tai sužinosime iš pirmų lūpų.

Popiežius Pranciškus atvyko pirmojo vizito į JAV

Atkelta iš 1 psl.

Atkreipė dėmesį į imigrantų padėtį

Pradėdamas savo kalbą Baltuosiuose rūmuose popiežius Pranciškus sakė esąs laimingas, galėdamas apsilankyti Jungtinėse Valstijose kaip „imigrantų šeimos sūnus“, iš karto atkreipdamas dėmesį į migrantų padėtį.

„Aš, imigrantų šeimos sūnus, esu laimingas galėdamas svečiuotis šioje šalyje, kurią sudaro daugiausia tokios šeimos, – pasakė popiežius. – Norėčiau, kad visi geros valios vyrai ir moterys šioje didžioje šalyje pritartų tarptautinės bendruomenės pastangoms apsaugoti mūsų pažeidžiamą pasaulį“.

Palaikydamas Prezidento B. Obama pastangas pažaboti oro taršą, Pranciškus taip pat pažymėjo, kad pasauliui dabar yra „kritinė akimirka“ kovoje su klimato pokyčiais. „Pone Prezidente, laikau teikiančiu vilčių tai, kad jūs siūlote iniciatyvą dėl oro

Prie Baltųjų rūmų – popiežius Pranciškus ir Prezidentas B. Obama.

taršos mažinimo. Pripažinus aktualumą, man visiškai akivaizdu, kad klimato kaita yra problema, kurios negalima palikti ateities kartoms“, – pareiškė popiežius angliškai.

„Kalbant apie poreikį rūpintis mūsų 'bendrais namais', pažymėtina, kad mes gyvename kritiniu istorijos laikotarpiu. Mes dar turime laiko, kad imtumėmės reikalingų pokyčių“, – sakė Pranciškus.

RYTYS

Rytys – rytinis, iš rytų pučiantis vėjas. Puslapis „Rytys“ pristato JAV lietuvių naujienas iš rytų pakrantės valstijų.

Redaktorė Vaida Lowell • El. paštas: draugas.east.coast@gmail.com

Pirmokų pasai – Washingtono lietuvių vaikams

56-tus metus veikiančioje lietuviškoje Kristijono Donelaičio mokykloje dirba 17 mokytojų. Mokslo metų atidarymo šventėje jie linksmai dainavo „Du gaideliai“.

JŪRATĖ BUJANAUSKAS

Lietuviškomis dainomis ir šokiais su naujaisiais mokslo metais rugsėjo 12 dieną pasisveikino Kristijono Donelaičio lituanistinė mokykla (KDLM) Washingtono, DC.

„Tikėjomės, kad netilpsite ambasados salėje. Taip ir yra – kėdžių pritrūkome“, – sveikindamas mokytojus, vaikus ir jų tėvus pilnutėlėje Lietuvos ambasados salėje šypsojosi naujasis Lietuvos ambasadorius JAV Rolandas Kriščiūnas.

Beveik šimtas vaikų, gyvenančių Washingtono ir jo apylinkėse, kiekvieną šeštadienį mokosi lietuvių kalbos, istorijos ir tradicijų Kristijono Donelaičio lituanistinėje mokykloje, kuri

Lietuvos.

Rodydama savąjį pasą šešiametė Ema Kimmage pasakojo, kad per kelerius metus Kristijono Donelaičio lituanistinėje mokykloje ji jau pramoko lietuviškai rašyti ir skaityti: „Išmokau ir eilėraščių, dainų. Labai patinka dainuoti „Geltona spalva – tai saulė, žalia – tai laukų spalva“, – sakė šviesiaplaukė Ema, pasipuošusi trispalve apyranke.

Mokslo metų pradžios šventėje moksleiviai sudainavo dainą „Mano vardas – Lietuva“ (Laimio Vilkončiaus muzika). Dainavimas yra tik vienas iš daugybės būrelių, kuriuos šeštadieninėje mokykloje lanko lietuvių vaikai. Kristijono Donelaičio lituanistinėje mokykloje veikia ir istorijos, gamtos pažinimo, amatų, lietuvių liaudies šokių būreliai.

Šiomet šokiams bus skirtas ypatingas dėmesys, kadangi vaikai ir suaugusieji ruošis XV Šiaurės Amerikos lietuvių tautinių šokių šventei, kuri kitą vasarą vyks Baltimorėje.

„Visi žinome, kad svarbu mokytis fizikos ar matematikos, bet ne mažiau svarbu mokytis savo protėvių, savo tėvynės kalbos ir istorijos, – vaikams sakė ambasadorius R. Kriščiūnas. – Lietuvių kalbą žmonės kūrė tūkstančius metų. Ją išmokę jūs tęsite tradicijas ir perduosite jas savo vaikams. Gal dabarėjimas į lietuvišką mokyklą atrodo kaip pareiga, bet ilgai sutiksite, kad įgijote turtą.“

Kristijono Donelaičio lituanistinė mokykla yra viena seniausių lituanistinių mokyklų Amerikoje. Dar 1960-aisiais Washingtono Šv. Petro katalikų bažnyčios rūsyje kunigas Znotinas pradėjo mokytis lietuvių kalbos, istorijos ir geografijos 17 lietuvių vaikų. Po ketverių metų mokykla pavadinta lietuvių grožinės literatūros pradininko Kristijono Donelaičio vardu.

Praėjusiais metais 55-erių metų veiklos sukaktį paminėjusioje mokykloje dirba 17 mokytojų ir būrelių vadovų. Šiomet ji ir toliau veiks Šv. Judo katalikų mokyklos patalpose Rockville, Marylando valstijoje, kur kiekvienas šeštadienio rytas prasidės vaikų ir mokytojų giedamu Lietuvos himnu.

Beveik šimtas vaikų ir jų šeimos narių vos sutilpo į Lietuvos ambasados Washingtono salę. Evaldo Bujanausko nuotrauka

New Jersey mokyklėlė „Lietuvėlė“ žengia šeštą žingsnį

Rugsėjo 12 dieną „Lietuvėlėje“ buvo linksma: susirinko daug vaikučių, tėvų ir mokytojų. Šarūno Stančiausko nuotr.

Tradiciškai mokytojos gavo daug gėlių. Iš kairės: šventės vedėja Ramutė Plokštienė, darželio grupės mokytoja Rita Clemens, „Lietuvėlės“ mokyklos vadovė Aukšė Motto, šventės vedėja ir mokytoja Onutė Stučkienė, mokytojos Reda Seselgienė ir Rasa Lukošienė. Marko Cetrausko nuotr.

New Jersey valstijos lituanistinė mokyklėlė „Lietuvėlė“ rugsėjo 12 dieną pradėjo skaičiuoti šeštuosius mokslo metus. Šventė buvo labai žaisminga – visiems labai patiko zuikių dovanoti krepšeliai su morkomis ir salotomis.

Mokykla veikia šeštadieniais, visos pamokos vyksta lietuvių kalba. Vaikai mokosi lietuviškai skaityti, rašyti ir kalbėti, gramatikos, Lietuvos istorijos ir geografijos, grožinio skaitymo, dainavimo, žaidimų, tautodailės, etninės kultūros. Kiekvienai klasei pritaikyta programa, vadovėliai ir pratimai. Mokykla naudoja Lietuvoje bei išvykoje išleistas vadovėliais ir pratimų sąsiuviniais. Mokiniai dalyvauja įvairiose šventėse ir konkursuose.

„Draugo“ info

Kristijono Donelaičio lituanistinės mokyklos pirmokas Jonas džiaugėsi gavęs Pirmoko pasą iš Lietuvos ambasadoriaus JAV R. Kriščiūno rankų.

čia veikia jau 56-uosius metus.

„Smagu matyti visus sugrįžusius ir pasveikinti naujas šeimas. Ši mokykla išlieka lietuvių bedruomenės židyns“, – kalbėjo mokyklos direktorė Jūratė Bujanauskas.

Kristijono Donelaičio lituanistinė mokyklą lanko vaikai nuo dvejų metų iki aštuntos klasės. Ypatingiausi mokslo metų pradžios šventės svečiai buvo pirmokai. Septyniems vaikams ambasadorius R. Kriščiūnas įteikė pirmokų pasus, atkeliavusius iš

New Jersey V. Kudirkos lituanistinėje mokykloje šiomet laukia naujovės

Mokytoja Lina Jokilaitytė-Giusti pirmokams įteikė Pirmokų pasus.
Marius Vilemaičio nuotr.

DAINA PETKEVIČIENĖ

Rugsėjo 13 dieną Dr. V. Kudirkos lituanistinės mokyklos (New Jersey vals-tijoje) vaikai ir tėveliai rinkosi į naujų mokslo metų atidarymo šventę. Mokykla šiais metais pradeda tryliktuosius mokslo metus. Ją lankys 35 vai-kučiai, kurių amžius nuo trejų iki dvylikos metų, o juos pasikeisdami mokys devyni mokytojai ne tik lietuvių kalbos, Lietuvos istorijos ir tradicijų, bet taip pat ir etnografijos, robotikos ir programavimo, tautinių šokių. Labai džiugu, kad pirmą kartą mokyklos istorijoje vaikai šiomet bus ruošiami Pirmosios komunijos ir Sutvirtinimo sakramentams. Šventėje buvo ir svečių – lankėsi Lietuvos Respublikos generalinio kon-sulato New Yorke antroji sekretorė Aistė Jakštienė. Ji mokyklai įteikė dovaną – išaustą Lietuvos himną. Pro tautinių juostų labirintą į pirmą klasę žengė pirmokėliai, kur jų lau-kė mokytoja Lina Jokilaitytė- Giusti su Pirmokų pasais. Šie pasai pas mus iš Lietuvos atkeliavo Lietuvos Švietimo ir mokslo ministerijos užsienio lietu-vių skyriaus dėka. Pirmoko pase trumpai ir žaismingai supažindinama su Lie-tuvos gamta, kalba, miestais, kariuomene, gretimomis šalimis, pateikiama faktų iš Lietuvos istorijos, Lietuvos himnas, papasakojama apie svarbiausius Lietuvos simbolius – Vytį ir vėliavos spalvų reikšmę. Iš susirinkusiųjų nuotaikų buvo matyti, kad visi labai džiaugiasi naujais mokslo metais ir galimybe sekmadieniais mokytis lietuvių kalbos bei pa-bendrauti su kitais lietuviais.

Dr. V. Kudirkos lituanistinės mokyklos vadovė Daina Petkevičienė džiaugiasi, kad pir-mą kartą mokyklos istorijoje vaikai šiomet bus ruošiami Pirmosios komunijos ir Su-tvirtinimo sakramentams.

Atlantos „Saulė“ pradeda 13-uosius mokslo metus

Atlantos, Georgia valstijoje, lituanistinė mokykla „Saulė“ rug-sėjo 12 dieną pradėjo 13-uosius mokslo metus su puikia komanda: 5 mokytojos, 1 savanorė, 7 suau-gusieji mokiniai ir 25 mokinukai nuo 3 iki 10 metų. Pamokėlės vyks-ta 16 šeštadienių per metus. Su-augusieji mokosi lietuvių kalbos, vaikai – lietuvių kalbos, Lietuvos istorijos ir gamtos, tautodailės ir vaizduojamo meno (teatras, dai-nos). Taip pat mokyklėlė stengia-si dalyvauti visuose JAV Lietvių Bendruomenės Švietimo tarybos rengiamuose konkursuose.
„Draugo“ info

Mokytojos Renata Micevičiūtė-Reichert, Laura Moore ir Erika Smith turi daug idėjų naujiems mokslo metams.

Bostono lituanistinė mokykla pradėjo 66-uosius metus

Pirmąją mokslo metų dieną į BLM susirinko gausūs būrys mokytojų ir mokinių.
Dalia Shilas nuotraukos

DALIA SHILAS

Vasariškai šiltą rugsėjo 12 dieną Bostono lituanistinė mokykla (BLM) pra-dėjo 66-uosius mokslo metus. Penktus metus mokyklai vadovaujanti mokyk-los direktorė Gaila Narkevičienė džiaugsmingai pasveikino susirinkusį ir šau-niai lietuviška atributika, trispalvės spalvomis pasipuošusį kolektyvą – 12 mo-kytojų, 5 papildomų dalykų mokytojus, 5 pagalbinius ir 122 mokinius, iš ku-rių 14 yra suaugusieji. Dvi iš keturių administracijos darbuotojų – mokyklos direktorė ir jos pavaduotoja Eglė Šležienė – šiomet vėl pradėjo mokytojauti. G. Narkevičienė lietuvių kalbos mokymui yra paskyrusi jau per 30 metų. Tikėkimės, kad visus mokslo metus išlaikysime pakilią optimistišką nuo-taiką ir kiekvienas šeštadienis bus tikra lietuviybės žinių diena! Mokinius sveikino JAV Lietuvių Bendruomenės Švietimo tarybos narė Mir-ga Girnius, „Neringos“ stovyklos direktorė Regina Kulbis-Marino, šokių mo-kytoja Audra Veitas-Avižonis. Mokytoja Dalia Shilas pasveikino visus Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos vardu ir įteikė „Gelbėkit vaikus“ padėkos raštus už BLM organizuotą akciją. Jos metu surinkta 1 500 dolerių suma buvo panaudota vienos šeimos Lietuvoje namų remontui. Galbūt šis gražus pavyzdys įkvėps ir kitas JAV lie-tuviškas mokyklas per šią organizaciją padėti Lietuvos vaikams.

Mokytoja Dalia Shilas pasveikino visus PLB valdybos vardu ir įteikė „Gelbėkit vaikus“ pa-dėkos raštus už BLM organizuotą akciją.

Pirmąją dieną mokinukai piešė tema „Prisiminimai apie Lietuvą“.
Lauros Moore nuotraukos

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė **Aušra Jasaitytė Petry** • 8830 Magnolia Court • Orland Park, IL 60462 • El. paštas: ausra67@sbcglobal.net

Majos kampelis

Mergaičių lapių skiltis.

Majos Chiapettos nuotraukos

Gintaro-Ažuolo mokykla

Kai atvykau į Gintaro-Ažuolo mokyklą (GAŲM) Rako stovykloje, net nežinojau, ko tikėtis. Pirmiausia visiems dalyviams buvo pasakyta savo asmeninius daiktus nešti į mašinų aikštelę, nes ten prasidės mokykla.

Iš mašinų aikštelės su visais savo daiktais keliavome iki Lituanicos pastogės, kur buvome suskirstyti į skiltis. Tuomet prasidėjo užduotys. Visi susirinkome po pastogę aptarti ateinančios savaitės užduočių. Kai išgirdome, kiek mes turėsime nuveikti, išsigandome. Vadovai kursantams pasakė, kad skiltims iš pradžių gali nelabai gerai sektis dirbti kartu, bet iki galo savaitės turėtume įprasti. Tai greitai pajutome, kai turėjome pastatyti stalą. Visa skiltis įtemptai galvojo.

Po pirmos dienos visi norėjo važiuoti namo, nes nemanė, kad tiek darbo įmanoma atlikti. Pirmos dvi dienos buvo – vien darbas, jokio smagumo. Trečią dieną skiltys pradėjo geriau veikti kartu ir greitai atlikti darbus, todėl turėjome šiek tiek laiko atsipalaiduoti. Bet darbas darbą vijo – kai užbaigdavome vieną, laukdavo kitas.

Skiltys vis geriau bendradarbiavo, ir kartais pajusdavome, kad smagu. Mes visada turėjome dėvėti išeigines uniformas, nors reikėjo žygiuoti, per dieną tris kartus virti/kepti ir kt. Vis dėlto iki stovyklos pabaigos visi tapome labai artimi draugai, nebenorėjome skirtis ir išvažiuoti iš stovyklos. Buvo smagu susirasti naujų draugų iš kitų miestų, įdomu sužinoti, ką kiti žino apie skautavimą.

GAŲM 2015 buvo žiauriai smagi stovykla!

Išskylauti prie ežero labai smagu.

Čikagos Akademikų skautų sąjūdžio metinė šventė

Čikagos Akademikų metinė šventė vyks spalio 16–18 dienomis.
Prašome pasižymėti savo kalendoriuose šiuos renginius:

- **Penktadienį**, spalio 16 d., 7 val. v. Ateitininkų namuose, Lemont, IL, rodysime filmą „Kaip mes žaidėme revoliuciją“. Po filmo – Dariaus Polikaičio paskaita.
- **Šeštadienį**, spalio 17 d., 5:30 val. p. p. Willowbrook Ballroom, 8900 Archer Ave. Willow Springs, IL 60480 vyks iškilminga sueiga/vakarienė/šokiai. Vietas užsisakyti tel. 773-351-5348 (Aleksandra Stalioitytė) arba el. paštu: alex.stalionis@gmail.com
- **Sekmadienį**, spalio 18 d., 11 val. r. šv. Mišios Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje Marquette Parke. Po Mišių – kapų lankymas Šv. Kazimiero ir Tautinės kapinėse.

**LIETUVIŲ SKAUTŲ SĄJUNGA,
LIETUVOS SKAUTŲ
IR
SKAUČIŲ ORGANIZACIJŲ APSKRITAS STALAS**

LIETUVIŠKOSIOS SKAUTIJOS ŠIMTMEČIO ŽENKLO KONKURSAS

Pasaulio lietuviškosios skautijos šimtmečio jubiliejaus proga, Lietuvių skautų sąjungos (LSS) Pirmija ir Lietuvos skautų ir skaučių organizacijų Apskritas stalas (LSOAS) skelbia ženklų (emblemų) konkursą.

Šimtmečio ženklas bus šimtmečio programos logotipas ir naudojamas visuose šimtmečio renginiuose bei bendrose skautiškų organizacijų veiklose ir šimtmečio suvenyruose visame pasaulyje.

**Konkursas baigiasi 2015 m. spalio 31 d.
Laimėtojas bus paskelbtas 2015 m. lapkričio mėn.**

ŠIMTMEČIO ŽENKLIUKO ELEMENTAI

- simbolika ar brėžiniu/brėžiniais perteikia pasaulinio lietuviško skautavimo šimtmečio jubiliejaus dvasią, svarbą, reikšmę
- šimtmetis, šimtas metų, 100 (arba romėnų skaitmenimis), ar pan.

PREMIJA

Konkurso laimėtojas bus apdovanotas nemokamu dalyvavimu pasirinktinai: 2018 m. vienoje Tautinėje stovykloje Lietuvoje, JAV/Kanadoje arba Austrijoje. Šia premija bus galima pasinaudoti pačiam, padovanoti kitam LSS ar Lietuvos skautų ir skaučių organizacijų nariui.

PROJEKTŲ PATEIKIMAS

Konkurso dalyviai gali paruošti keletą ženklų projektų, bet **kiekvieną jų reikia pateikti atskirai**.

Prie kiekvieno projekto pažymėti kūrėjo:

**vardą, pavardę,
amžių** (jei iki konkurso pabaigos dalyviui nesukako 18 metų),
**el. pašto adresą,
telefono numerį,
organizacijos, rajono ir kito skautiško vieneto pavadinimą.**

A. Siunčiant dokumentinę kopiją paprastu paštu:

ant voko užrašyti „**Šimtmečio ženklų konkursui**“
ženklų projektą spausdinti spalvotai ant 8 ½" x 11" (A4) balto lapo ir išsiųsti LSS tarybos sekretorei adresu:
v.s. Aušrai Jasaitytei-Petry,
8830 W. Magnolia Court, Orland Park, IL 60462 USA

B. Siunčiant elektroniniu būdu:

el. pašto temos eilutėje įrašyti „**Šimtmečio ženklų konkursui**“
projektą pateikti .pdf arba .jpg formate ir išsiųsti LSS tarybos sekretorei el. paštu:

LSS tarybos sekretorei v.s. Aušrai Jasaitytei-Petry
tautine2018@gmail.com
ir

LSOAS pirmininkui fil. Aurimui Pautieniui-Želviui
jubiliejine2018@gmail.com

KONKURSO ORGANIZATORIAI ĮSIPAREIGOJA SUDARYTI VERTINIMO KOMISIJĄ IR VERTINTI NEŠALIŠKAI. KONKURSO LAIMĖTOJAS/LAIMĖTOJA SUTINKA, REIKALUI ESANT, BENDRADARBIAUTI SU KONKURSO RENGĖJŲ PASIRINKTU PROFESIONALIU MENININKU/DIZAINERIU.

Poeto Vlado Šlaito gimtadienio šventei

*Pareisiu, nebijok, pareisiu.
Pareis ir mano kapo kryžius –
Aš jį nešė parnešiu...*

K. Bradūnas

Šiomet minime dvi poeto Vlado Šlaito gyvenimo sukaktis: gegužės 28 d. sukako 20 metų nuo jo mirties, o rugsėjo 27-ąją minime jo 95 metų gimimo sukaktį. Poeto mirties 20-ečio proga jis buvo prisimintas jo jaunystės laikų draugo Henriko Gintauto „Draugo“ š. m. gegužės 30 d. laidoje.

Vlado Šlaito gyvenimo kelią kreipė karo meto įvykiai. Išvažiavus iš Lietuvos – Vokietijoje ir Anglijoje – jam teko praleisti 52 gyvenimo metus. Per tą laiką nebuvo jam lemta pamatyti savo taip išsiilgtos mamos ir to daugelyje jo eilėraščių minimo „skaistaus ir mielo lietuviško dangaus Ukmergės karalystėje“. Tik vieną kartą, 1969 metais, jis apsilankė JAV, Čikagoje, kur Anglijos lietuvių klubo pastangomis buvo suruoštas jo ir rašytojo J. Kuzmickio-Gailiaus literatūros vakaras. (Toks vakaras vėliau buvo suruoštas ir Detroite.) Teko dar apsilankyti lietuvių enciklopedijos, leidykloje Bostone, pasimatyti su enciklopedijos leidėju J. Kapočiumi, gimine iš tėvo pusės. Tai buvo lyg kokia prošvaistė jo gyvenime: čia jis susitiko ir su Anglijoje kartu gyvenusiais ukmergiškiais bičiuliais, buvusiais bendramoksliais, dalijosi prisiminimais. Vieno susibūrimo metu jį iki ašarų sujaudino aktoriaus Kazio Veselkos skaityti jo eilėraščiai iš Vokietijoje išleisto pirmojo rinkinio „Žmogiškosios psalmės“. Čikagoje beviešedamas, jis dar dalyvavo lietuviškų radijo valandėlių programose: „Margučio“ ir Sophie Barcus“, Antano ir Marijos Rudžių „Lithuanian Radio Forum“ bei Anatolijaus Šluto vedamose „Amerikos lietuvių TV“. Jo eilėraščiai buvo skaitomi ir Rochesteryje, NY, lietuviškoje radijo programoje, vedamoje Stasio Ilgūno. Vėliau dėl glaucomos ligos jo regėjimui ėmus silpti, Šlaitui vis sunkiau buvo tęsti linotipininko darbą lietuviškoje „Nidos“ knygų leidykloje. Galiausiai jo akiračiui visiškai aptemus, jis atsirado senelių slaugos namuose, kur paskutiniai jo ištarti žodžiai buvo: „Ak, Dieve, kaip man sunku!“ Ten, Brighton, jį aplankydamo ir jo dvasią stiprindavo tuometinis Londono Šv. Kazimiero lietuvių parapijos klebonas kun. Jonas Sakevičius, MIC, kuris jį ir palaidojo.

Visą gyvenimą Vladas Šlaitas negalėjo apsiprasti su savo nelengva vienišiaus dalia. Didžiosios Britanijos pilietybės jis neturėjo – tik Lietuvos. Svetimi toliai jo neviliojo, o į taip išsiilgtą Lietuvą, nors ir kviečiamas okupacinės sovietų valdžios, važiuoti nenorėjo, sakydamas: „Negaliu pernešti rusiško kareivio-okupanto vaizdo, o su rusų okupacija susigyventi negalėčiau.“ Į pasiūlymą jam iš Vokietijos emigruoti į JAV atsakė, kad, esą, vėjai iš Lietuvos greičiau pasieks Angliją. Taip jis tuos išeivijoje metus išgyveno, jo žodžiais, „tartum žirnis prie kelio“. Su savo mylima mama Lietuvoje kurį laiką susirašinėjo, siuntė dovanėlių. Ji mirė 1978 m.

Jo „šlaitiškas“ eiliavimas visuose 10-yje jo eilėraščių rinkiniuose sudomino skaitytojus. Jis buvo vadinamas „poezijos princu“, „vienišos širdies aristokratu“. Save jis vadino „paprasciau-

Išėjimo poeto Vlado Šlaito atminimo įamžinimas Ukmergės rajone, Žemaitkiemyje.

1. Ažuolinis koplytstulpis poeto vaikystės sodyboje (2005 m. skulptorius Viktoras Žentelis). 2, 3, 4. Gimtojoje sodyboje įrengtas poeto atminimo kambarys-muziejus (2005 m.). 5. Vlado Šlaito atminimo kambarėje-muziejuje – autentiška poeto namų aplinka.

Nuotraukos Ričardo Šaknio (2, 4, 5) ir Melanijos Širvienės (1, 3). Paruošė Ukmergės rajono savivaldybės Vlado Šlaito viešoji biblioteka.

siu Lietuvos laukų dobilėliu“.

Kol vienu metu buvo atskyrusi jį nuo supančio pasaulio, jis daug susirašinėdavo, dėkodavo už jam siunčiamą paramą. Jo nepamiršdavo ukmergiškiai, jo poezijos gerbėjai, paremdavo organizacijos: Anglijoje lietuvių klubas, BALF’as, o Lietuvos Dukterų draugija tam tikrą laiką jį rėmė nuolat.

Jam mirus, prisimindavome jį šv. Mišiomis, kurias aukodavo tuometinis Londono Šv. Kazimiero lietuvių parapijos klebonas kun. Petras Tverijonas.

Nors ir toli už jūrų-marių gyvenęs, gimtineje jis visą laiką prisimenamas. Ten lankantis teko stebėtis, kaip nuširdžiai stengiamasi savojo poeto atminimą palaikyti gyvą. Tuo ypač rūpinasi Ukmergės viešoji biblioteka, kuriai nuo 2004 m. suteiktas Vlado Šlaito vardas (dir. Rasa Griškevičienė). Joje įruošta nuolatinė poetui skirta ekspozicija.

2005 m. išleista vyr. bibliotekininės Stasės Talutytės sudaryta Šlaito kūrinų bibliografijos rodyklė.

Nuo 1999 m. kasmet skiriama Vlado Šlaito vardo literatūros premija (2 000 LT). Ji įteikiama minint jo mirties sukaktį Žemaitkiemyje, jo motinos gyvento namelio-muziejėlio kieme. Čia pastatytas skulptoriaus Viktoro Žentelio išdrožtas koplytstulpis su įrėžtu

poeto eilėraščio posmu. Čia vyksta graži poezijos šventė.

Namą Ukmergėje, Vytauto g. nr. 63, kur 1936–1943 m. gyveno poetas, žymi memorialinė lenta su jo eilėraščio posmu:

*Mano širdis išmėtyta:
Ukmergė ir Žemaitkiemis,
Vokietija ir Rusija
Ir Didžioji Britanija.
Nežinau, kur man teks
Užbaigti savo amžių,
Tik žinau, kad kasdieną,
Vis šaukia mane ir traukia
Prieškarinis pavasario
Sodas Kęstučio aikštėje.*

1988 m. rudenį Ukmergėje, Sąjūdžio organizuotame mitinge prie Kultūros rūmų keliant Lietuvos vėliavą, buvo padeklamuotas Vlado Šlaito eilėraštis.

1997 m. Vilniuje buvo išleista 600 psl. antologija „Saulė ant šaligatvio“. Joje – visa Šlaito poezija, proza, vertimai, laiškai. Autorė – literatūrologė, doc. Indrė Žekevičiūtė.

Maironio lietuvių literatūros muziejus Kaune yra gavęs iš JAV gyvenančių Leono Venckaus, Sofijos Jelionienės ir kitų jo poezijos knygų, laiškų, nuotraukų, jo iškaitytų eilėraščių kasetę, kitų jį primenančių rodinių, padovanotų jį pažinojusiųjų.

Vladas Šlaitas mirė Anglijoje, Brighton, sulaukęs 75 m. Palaidotas Londone, Leytonstono rajone, Šv. Patriko katalikų kapinėse, lietuvių skyriuje. Jo amžinojo poilsio vieta, kurią jis, dar gyvas būdamas, įsigijo yra tame pačiame kape su kitu tautiečiu – Kaziu Urbonu.

Po kurio laiko žemaitkiemietei Alfredai Juknevičienei, tuo metu gyvenusiai Čikagoje, kilo mintis pargabenti jo palaikus į gimtąją Žemaitkiemį. Pasitarusi su tuometine „Draugo“ redaktore Danute Bindokiene ir kitais Čikagoje gyvenusiais ukmergiškiais, ėmėsi iniciatyvos – susisiekt su Lietuvos rašytojų sąjungos pirmininku Valentinu Sventicku. Deja, dėl ją palietusios ligos, pradėtą darbą tęsė Sofija Jelionienė. Buvo dėta nemaža pastangų: susisiekt su britų ambasada, su laidotuvių biuru Londone, užpildytos reikiamos anketos, susirašinėta su tuometiniu Šv. Kazimiero parapijos klebonu kun. Petru Tverijonu. Tačiau nepavyko pralaužti britų biurokратиškos sienos. Atsakymas: velionis neturėjo jokių giminių, o tai ir yra vienintelė kliūtis – jų niekas negali atstoti.

Tuomet nutarta kreiptis į lietuvių visuomenę: poeto poezijos gerbėjus, jį pažinojusiųs, prašant aukoti simboliniam jo paminklui – kenotafui pastatyti toje vietoje, kur Žemaitkiemio kapinėse palaidota jo motina. Buvo kreiptasi asmeniškai, per spaudą ir per lietuviškas radijo valandėles (tuomet JAV jų buvo 14). Taip per keletą metų buvo sutelkta reikiama suma – 4 035 dol. Paminklas – čikagiečio skulptoriaus Petro Aleksos kūrinys; jo talento ir dosnios rankos dėka artėjome prie projekto įgyvendinimo. Paminklo statymo darbą profesionaliai atliko netoli Ukmergės Vidiškių miestelyje įsikūrusi Arvydo Pučinsko vadovaujama paminklų statymo dirbtuvė „Akmenora“.

Kenotafas – pastatytas ant atversotos knygos formos juodo suomiško šliuoto granito, šviesesnio, pilkšvo atspalvio platformos – pjedestalas. Kairėje pusėje įrašas:

*Antanina Šlaitienė
1905–1978
Sūnus Vladas ilsisi
Londono kapinėse, Anglijoje
Dešinėje:
Poetas
Vladas Šlaitas
1920–1995
Išėjusiam negrįžtamai*

Mamos kapą žymėjęs metalinio vamzdžio kryžius, įkastas į žemę galvugalyje. Paminklas yra netoli vartų, kapinių pagrindinio tako kairėje pusėje.

Paminklo šventinimo iškilmės prasidėjo šv. Mišiomis 2008 m. spalio 10 d. Žemaitkiemio Šv. Kazimiero bažnyčioje. Vėliau čia pat esančiose kapinėse paminklą pašventino klebonas kun. R. Laniauskas, dalyvaujant vienintelei Vlado Šlaito palikuonei D. Virgailytei, merei R. Milutienei, svečiams iš Vilniaus, Ukmergės ir kitur. Padėta gėlių, degė žvakutės. Po to buvo aplankytas jo muziejėlis, pažymėtas gimtadienis, įteikta jo vardo premija, vyko poezijos ir muzikos šventė.

Paminklui iškilus, tariamės bent simboliškai poetą į Tėvynę grąžins, ilgam išliekant abiejų – motinos ir sūnaus – atminimą.

Nukelta į 15 psl.

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

Balsavimas internetu bus reglamentuojamas įstatymu

Vilnius (BNS) – Šiandien pasitarime Vyriausybė pavedė Teisingumo ministerijai parengti įstatymo projektą, reglamentuojantį balsavimo internetu sistemos sukūrimą ir įgyvendinimą. Šiuo projektu bus siekiama nustatyti teises ir organizacines prielaidas balsavimo internetu Lietuvoje įteisinimui, taip pat numatyti pagrindinius balsavimo internetu principus, balsavimo internetu informacinės sistemos steigimo pagrindus, jos funkcinis ir saugumo reikalavimus.

Teisingumo ministerijos užsakyму buvo surengta gyventojų apklausa, kurios duomenys parodė, jog daugiau nei pusė Lietuvos gyventojų (56 proc.) remia idėją, kad per rinkimus būtų galima balsuoti ir internetu. Dar didesnis rėmėjų procentas yra tarp tų, kurie naudojasi internetu kasdieniame gyvenime – apie 70 proc.

Apklausa rodo, kad balsavimas internetu labiausiai imponuoja dėl to,

kad yra patogus – taip mano net 66 proc. apklaustųjų. Beveik 50 proc. mano, kad balsavimo internetu įteisinimas sudarytų prielaidas užsienyje gyvenantiems arba studijuojantiems Lietuvos piliečiams aktyviau dalyvauti rinkimuose. O ketvirtadalis apklaustųjų yra įsitikinę, kad balsavimas internetu padidintų gyventojų susidomėjimą rinkimais.

Elektroninio balsavimo srityje išsiveržusi Estija, kurioje piliečiai nuo 2005 m. turi galimybę balsuoti internetu vietos savivaldos, nacionaliniuose ir Europos Parlamento rinkimuose. Prancūzijos piliečiai, gyvenantys už Prancūzijos ribų, nuo 2009 m. balsuodami internetu renka išeivijos asamblėją. Vietos savivaldos rinkimuose balsavimas internetu organizuojamas Ontario provincijoje Kanadoje, New South Wales valstijoje Australijoje, Šveicarijoje.

Partizanas neteko valstybinio apdovanojimo

Vilnius (Prezidentūros info) – Prezidentei Daliai Grybauskaitei pakeitus 2000 metais pasirašytą dekretą dėl ginkluoto pasipriešinimo dalyvių savanorių apdovanojimo Vyčio Kryžiaus 4-ojo laipsnio ordinu, valstybės apdovanojimo neteko partizanas Pranas Končius-Adomas.

Prezidentės spaudos tarnyba pranešė, jog paskutinis žuvęs Žemaičių apygardos Kardo rinktinės partizanas P. Končius-Adomas apdovanojimo neteko „atsižvelgiant į Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro kreipimąsi“.

Šio centro direktorė Teresė Birutė Burauskaitė teigė, kad P. Končiui-Adomui valstybinis apdovanojimas 2000

metais buvo suteiktas jam dar neturint kario savanorio statuso. Tuo metu, pasak jos, 2001 metais paaiškėjo, ir tai yra Generalinės prokuratūros išvada, kad jis yra dalyvavęs žydų genocido veiksmuose. Tuo remiantis, kario savanorio statusas jam taip ir nebuvo suteiktas.

„Taip išėjo, kad buvo apdovanotas žmogus, kuris nebuvo to vertas“, – sakė T. B. Burauskaitė.

P. Končius-Adomas buvo vienas vėliausiai žuvusių sovietų okupacijai besipriešinskių partizanų. Jis žuvo 1965 metais per susišaudymą su Kretingos rajono saugumiečiais ir policininkais.

Rusijos žurnalistui suteiktas prieglobstis

Vilnius (BNS) – Migracijos departamentas suteikė politinį prieglobstį Rusijoje teisės saugos persekiojamam žurnalistui Andrejui Nekrasovui.

„Migracijos departamentas man pranešė, kad rugsėjo 17 dieną aš buvau pripažintas politiniu pabėgėliu ir man buvo suteiktas ilgalaikis leidimas gyventi Lietuvos Respublikoje“, – sakė A. Nekrasovas.

„Aš laimingas ir dėkingas, kad man suteikta tokia galimybė gyventi ir dirbti, būti visiškai naudingi ir savo šalyje, Rusijoje, ir Lietuvoje“, – pridūrė jis.

Rusijoje A. Nekrasovui iškelta baudžiamoji byla už turto prievartavimą. Pareiškimą dėl to padavė buvęs susivienijimo „Kalashnikov“ generalinis direktorius, šiuo metu Rusijos federalinės valstybės sienos infrastruktūros plėtros agentūros vadovas Konstantinas Busiginas. Pats A. Nekrasovas šį ieškinį vadina asmeninių sąskaitų suvedinėjimu už jo veiklą profsąjungoje, kuri vyko 2013 metais. A. Nekrasovas susivienijime, kuriam vadovavo D. Busiginas, su profesine sąjunga siekė pakelti minimalų darbo užmokestį.

Rusijoje žurnalistui grėsė 15 metų kalėjimo.

Rusijoje, Udmurtijos Respublikoje gyvenęs A. Nekrasovas į Lietuvą atvyko birželio mėnesį. Kai liepos mėnesį

A. Nekrasovas

YouTube nuotr.

jis vyko į Kiprą, šalies teisėsauga jį su laikė remdamasi Rusijos išduotu Interpolo orderiu. Kipre paprašęs politinio prieglobsčio A. Nekrasovas buvo išsiųstas į Lietuvą, besiremiant Europos Sąjungos teise, pagal kurią prieglobsčio prašymas turi būti nagrinėjamas šalyje, į kurią asmuo atvyksta pirmiausia.

Gyvendamas Rusijoje A. Nekrasovas taip pat buvo tinklaraštininkas, dalyvavo įvairioje visuomeninėje, politinėje veikloje. Jis 2012 metais kaip opozicinės partijos Jabloko atstovas kandidavo į Udmurtijos parlamentą, tačiau nesėkmingai.

Rusija dislokavo Sirijoje 28 kovos lėktuvus

Washingtonas (BNS) – Rusija dislokavo Sirijoje 28 kovos lėktuvus, pranešė amerikiečių pareigūnai, patvirtindami, kad Maskva toliau stiprina savo pajėgas karo krečiamojoje šalyje.

Washingtonas pastarosiomis savaitėmis reiškė vis didesnę susirūpinimą dėl Rusijos paramos Sirijos prezidentui Bashar al Assad, išpėdamas, kad teikdama karinę paramą Damasko režimui, ji trukdo pastangoms pasiekti taiką.

Ekspertai sako, kad toks pajėgų telkimas yra tikėtina karinių veiksmų preliudija.

Aerodrome Latakijos provincijoje yra 28 naikintuvai ir bombonešiai.

Pasak pareigūnų, Rusija pasiuntė

12 šturmo lėktuvų Su-24, 12 šturmo lėktuvų Su-25 ir 4 naikintuvus „Flanker“.

„Tokie lėktuvai leidžia manyti, kad rusai ketina panaudoti savo karinius pajėgumus puolamiesiems veiksams už Latakijos ribų“, – sakė Washingtono Artimųjų Rytų politikos instituto ekspertas Jeffrey White.

Rusijos prezidentas Vladimiras Putinas teikė gyvybiškai svarbų palaikymą B. al Assad, kai jo šalyje išplieskė sukilimas prieš Damasko režimą, peraugęs į žiaurų pilietinį karą, nusinešęs apie 240 tūkst. žmonių gyvybių, ir 4 mln. gyventojų privertusių palikti savo namus.

Alexis Tsipras grįžta

Atėnai (BNS) – Graikijos kairiųjų vadovas Alexis Tsipras rugsėjo 21 dienos vakare prisaikdintas ministru pirmininku.

Po ryškios kairiųjų pergalės pirmalaikiuose rugsėjo 20 dienos rinkimuose priimdamas premjero pareigas A. Tsipras pažadėjo prezidentui Prokopis Pavlopoulos, kad koalicinė vy-

riausybė, kurios pagrindą sudarys jo vadovaujamos radikaliosios kairiosios partijos „Syriza“ ir nacionalistinės Nepriklausomųjų graikų partijos (ANEL).

A. Tsipras prisiekė laikytis Graikijos konstitucijos ir įstatymų per civilinį ritualą, tuo pažaisdamas tradiciją – priesaiką su religinėmis apeigomis.

Popiežius Kuboje kalbėjo apie tikėjimą

Havana (Faktai.lt) – Popiežius Pranciškus lankydamasis komunistinės Kubos vadovų Fidel ir Raul Castro gimtajame regione gyrė šios šalies Katalikų bažnyčios pasiaukojimą dirbant šioje saloje.

Pranciškus, pirmasis popiežius iš Lotynų Amerikos, tai sakė kreipdamasis į dešimtis tūkstančių tikinčiųjų, kurie nepabūgę tvankaus oro susirinko jo pasiklausyti rytiniame Holgino mieste.

Iš čia pontifikas išskrido į Kubos Santjagą.

Santjage Šventojo Tėvo kortežą pasitiko tūkstančiai žmonių, o toks šiltas sutikimas rodo, kad dėl savo aktyvaus vaidmens siekiant santykių atšilimo tarp Kubos ir Jungtinių Valstijų, kuriose Pranciškus lankosi baigęs viešnagę Kuboje, jis yra itin populiari figūra komunistinėje saloje.

Kubos katalikų bažnyčia žingsnis po žingsnio išsikovojo galimybę užimti labdaringą veiklą saloje po daug metų tvyrojusio priešiško santykiuose su buvusio vadovo F. Castro režimu, kuris daugiau nei tris dešimt-

Popiežius, prieš vykstant į JAV, lankėsi komunistinėje Kuboje. „Facebook“ nuotr.

šalyje vis dar draudžiamos katalikiškos mokyklos ir katalikiška žiniasklaida.

Po Mišių pontifikas pakilo ant kalvos, nuo kurios atsiveria Holgino panorama, ir palaimino miestą prie kryžiaus, kurį 1790 metais pastatė pranciškonų vienuolis.

Merkel ir Hollande bendrai kreipsis į EP

Briuselis (BNS) – Vokietijos kancelerė Angela Merkel ir Prancūzijos prezidentas Francois Hollande spalio 7 dieną bendrai kreipsis į Europos Parlamentą Strasbūre, ir tai bus pirmas toks šių dviejų šalių vadovų kreipimasis nuo 1989 metų.

„Tai bus istorinis vizitas istoriškai sudėtingu metu. ES susiduria su didžiuliais iššūkiais ir jai reikia stipraus jos lyderių išipareigojimo“, – sakė Europos Parlamento vadovas Martin Schulz.

„Svarbus ženklas yra tai, kad toks išipareigojimas bus duotas Europos demokratiškai išrinktų atstovų akivaiz-

doje“, – pridūrė M. Schulz, kuris pakvietė A. Merkel ir F. Hollande pasakyti bendrą kalbą parlamente.

A. Merkel ir F. Hollande, didžiausių Europos Sąjungos ekonomikų vadovai, atlieka pagrindinį vaidmenį atsakant į virtualią 28 šalių Bendrijai iškilusių iššūkių, tokių kaip migrantų krizė, Graikijos skolų istorija ir konfliktas Ukrainoje.

Paskutinį kartą bendrą kalbą Europos Parlamente prieš 26 metus pasakė buvusios Vakarų Vokietijos kanceleris Helmut Kohl ir tuometinis Prancūzijos prezidentas Francois Mitterrand.

VERSLO NAUJIENOS

Automobilių pramonės tendencijos

Parodos – automobilių pramonės veidrodis. Scanpix nuotr.

Frankfurte prasidėjo didžiausia pasaulyje automobilių paroda. Paroda veiks iki rugsėjo 27 dienos. Tokios parodos – tai puikus automobilių pramonės veidrodys: matyti, kur link eina automobilių gamintojai. Tad galima išskirti keletą krypčių.

Didžiausias dėmesys – komunikacijoms ir ryšiams su išoriniu pasauliu. Tam buvo sukurtas net atskiras stendas, tačiau parodos organizatoriai visai nepasirūpino interneto ryšiu, kuris strigo net tikrinant paštą. Paradoksas – komunikacijoms didžiausią dėmesį skyrusi automobilių paroda nepasirūpino komunikacijomis. Panašu, kad tai bendra pasaulinė tendencija – pasaulis vis labiau priklausomas nuo interneto, bet tik Lietuvoje interneto greitis yra vienas geriausių pasaulyje. Vakarų Europai jį dar teks tobulinti ir tobulinti.

Pirmiausia – lietuviai skubiai turi galvoti pavadinimą padidinto pravažumo automobiliams. Jie seniai nebe visureigiai. Užsieniečiai vartoja žodį „crossover“. Tokie automobiliai dažnai niekada nenuvažiuoja nuo asfalto, o Frankfurte išryškėjo dar didesnė tendencija – *krossoveriai* tampa sportiški.

Krossoveriams mada dar nepraėjo, jie vis populiarėja ir vis daugiau žmonių persėda iš tradicinių *sedanų* į padidinto pravažumo automobilius. O štai patys padidinto pravažumo automobiliai tampa vis sportiškesni ir labiau pritaikyti greitam važinėjimui asfaltu, o ne bekele. Sportinės *krossoverių* versijos ir kupė kėbulą turintys visureigiai vyraavo tarp Frankfurto naujienų. Kupė tipo visureigių pionierius „BMW X6“ jau seniai nebe vienišas šioje rinkoje. Konkurentą jam jau parduvinėja „Mercedes“, artimiausiu metu jį turės ir „Audi“ su „Mazda“.

Dar vienas pradininkas – nedidelis miesto *krossoveris* „Juke“ taip pat jau seniai nebe vienišas savo susikurtoje klasėje. „Nissan Juke“ po trejų metų bus iš esmės atnaujintas ir gal net pakeis pavadinimą – Frankfurte buvo parodytas jo studijinis modelis pavadintas „Gripz“. Dabartiniam „Juke“ konkurencijos tik daugėja. Ispanai parodė naują „Leon Sport

Cross“, „Honda“ pradėjo „HR-V“ prekybą, jam konkurentą ruošia „Toyota“. *Krossoveris* yra didesnis, reiškia ir brangesnis negu kompaktinis *hečbekas* ar *sedanas*. Gamintojai parduoda brangesnį automobilį, daugiau uždirba.

O automobilių, kurie nėra populiarūs, niekas nenori gaminti. Štai „Mini“ direktorius Ralph Mahler, paklaustas, kada atsiras elektra varomas „Mini“, atsakė, kad toks atsiras tik tada, kai jie bus tikri, kad projektas atsipirks. Tad kol kas elektrinio „Mini“ nesitikėkite.

Jeigu manote, kad autonominiai elektra varomi automobiliai artimiausiu metu išstums tradicinius – klystate. Parodoje nebuvo nei vieno tokio automobilio, nors didžioji gamintojų dalis rimtai svarsto ir bando tokias mašinas, bet jos toli gražu nėra tobulos ir į Frankfurtą atvežtos nebuvo.

Panašu, kad pirmiausia tradiciniuose automobiliuose nebeliks galinio vaizdo veidrodėlių. Lenktynėse vietoj jų daug kur jau naudojamos kameros. Visa tai daroma dėl dviejų priežasčių – veidrodėliai palyginus gremždiški ir smarkiai padidina oro pasipriešinimą, o tai reiškia didesnes kuro sąnaudas. Be to, kameros ir ekranai yra tokie pigūs, kad beveik prilygsta veidrodėlių kainai, o jų dydis yra daug kartų mažesnis.

Kol kas kameros veidrodėlius masiškai keičia conceptiniuose modeliuose, bet analitikai mano, kad jų dienos jau suskaičiuotos ir per artimiausius kelerius metus galinio vaizdo veidrodėliai ims dingti iš prekybos. Tereikia pirmo gamintojo, išdrįsusio panaikinti veidrodėlius ir tai taps masiniu reiškiniu.

Kritę į akis Frankfurte automobilių pavadinimai. Panašu, kad skambių ir gerų naujų automobilių pavadinimų tiesiog neliko. Jeigu tai nėra mistinė ir nieko nereiškianti skaičių ir raidžių kombinacija, tai jau gerai, tačiau ir ne kodiniai pavadinimai šiuolaikiniams automobiliams duodami, švelniai tariant, ginčytini: „Bentley“ – „Bentayga“, „Nissan“ – „GripZ“, „Honda“ – išiklausykite: „Civic Tourer Active Life Concept“.

Ekonomika.lt

Euro ir kitų valiutų santykiai (2015 metų rugsėjo 23d.)

- 1 USD (JAV doleris) – 0,90 €
- 1 AUD (Australijos doleris) – 0,64 €
- 1 CAD (Kanados doleris) – 0,68 €
- 1 GBP (Didžiosios Britanijos svaras sterlingų) – 1,39 €
- 1 NZD (Naujosios Zelandijos doleris) – 0,56 €

Skandalas su „Volkswagen“

Vokietijos transporto ministras Alexander Dobrindt turėtų susitikti su generaliniu automobilių gamybos susivienijimo „Volkswagen“ direktoriumi Martin Winterkorn. Pareigūnai kalbės apie bendrovei iškeltus kaltinimus dėl manipuliacijų išmetamųjų dujų kiekio duomenimis Jungtinėse Valstijose.

„Volkswagen“ akcijų vertė sumenko daugiau kaip 20 proc. – toks nuosmukis laikomas didžiausiu įmonės kada nors patirtu akcijų kainos kryčiu per vieną dieną.

Vokietijos pareigūnai nurodo keitinantys dėl kilusio nesusipratimo pradėti atskirą tyrimą, kurio metu bus siekiama išsiaiškinti, ar duomenys buvo falsifikuojami ir Europos regione.

Vokietijos ekonomikos ministras Sigmar Gabriel išreiškė susirūpinimą dėl netinkamo atvejo poveikio šaliai gyvybiškai svarbiai automobilių pramonei; jis paragino šalies įmonę

„Volkswagen“ visiškai išsiaiškinti dėl pateiktų kaltinimų kilusią situaciją.

„Esame sunerimę – juk gali nukentėti sąžiningai kurta Vokietijos automobilių gamybos pramonės ir ypač ‘Volkswagen’ reputacija“, – sako S. Gabriel.

JAV gamtos apsaugos institucijoms nustačius galimas manipuliacijas testuojant kai kurių „Volkswagen“ automobilių išmetamųjų dujų kieki, VW akcijos nuvertėjo beveik 20 proc.

JAV aplinkos apsaugos agentūros tyrimas parodė, kad šių automobilių kompiuteriuose įrengta programa galėjo nustatyti, ar automobilis dirba įprastu režimu, ar yra testuojamas. Testavimo metu buvo automatiškai persijungiama į ekologiniu požiūriu švaresnį režimą.

„Volkswagen“ atšaukė Jungtinėse Valstijose pusę milijono savo automobilių. Be to, VW susivienijimui gresia milijardų dolerių vertės baudos.

„Draugo“ info

„Gazprom“ ne juokais išsigando

Rusijos dujų milžinė „Gazprom“ ES rinkos reguliuotojams siūlo taikytis, siekdama išvengti gresiančių baudų iš sąjungos antimonopolininkų.

Europos Komisija patvirtino gauti dujų kompanijos pasižadėjimų sąrašą, kurį atidžiai išnagrinės.

„Tikimės šį pasiūlymą aptarti su Komisijos atstovais artimiausioje ateityje, – teigiama ‘Gazprom’ pranešime spaudai. – Taip pat sieksime pateikti raštišką atsakymą Europos Komisijai iki sutartos datos“. Bendrovė turi laiko iki rugsėjo 28 d., kad pateiktų formalų atsakymą į Europos Komisijos jai pareikštus kaltinimus.

Ligtolinės derybos buvo sustab-

dytos, kai tarp ES ir Rusijos paastrėjo įtampa dėl Rusijos veiksmų Ukrainoje – Krymo aneksijos bei paramos separatistams Ukrainos Rytuose.

Didžiąją politiką į monopolininkės ir ES santykius įnešė Rusijos prezidentas Vladimiras Putinas. Jis pasirašė nutarimą, pagal kurį šalies vadovybė įgijo teisę saugoti „Gazprom“ nuo ES tyrimo.

Formalų skundą Briuselis pateikė balandį – jį kaltina „Gazprom“ taikius nesąžiningą kainodarą vartotojų Bulgarijoje, Estijoje, Latvijoje, Lietuvoje ir Lenkijoje atžvilgiu. Šis skundas gali virsti teritoriniais „Gazprom“ prekybos apribojimais.

„Verslo žinios“

Moldovos bankuose išnyko 1,5 mlrd. JAV dolerių

Per Moldovą persirito protestų banga. AP/Scanpix nuotr.

Rugsėjo 21 dieną atsistatydino Moldovos centrinio banko vados. Iš trijų šalies bankų dingus daugiau kaip 1,5 mlrd. JAV dolerių, jau kelias savaites šalyje nerimsta protestai.

Moldovos nacionalinio banko vadovas Dorin Dragutanu atsistatydino ir apkaltino šalies politikus kišantis į finansų institucijos vidaus reikalus. Anot jo, jeigu politikai jį spausią ir toliau, tai jis pasakys tiesą, tuo labiau, kad dabar jo niekas nebevaržo.

D. Dragutanu teigia, kad Moldovos valdžios pareigūnai bandė sukompromituoti centrinį banką. Šalies premjeras Valeriu Strelet savo ruožtu nurodo, kad centrinio banko vadovui nepatiko politikų užduodami pagrįsti

klausimai apie banko veiklą.

Dar rugsėjo 6 d. dešimtys tūkstančių protestuotojų pradėjo akciją Kišiniove ir pasistatę palapines ėmėsi reikalauti pradėti tyrimą dėl dingusių prieš praėjusių metų lapkritį pinigų.

Vienas vyriausybinių ir du Moldovos bei Rusijos investuotojams priklausantys bankai buvo pradėti administruoti šalies centrinės finansų institucijos, o iki spalio mėnesio jie bus ir visai likviduoti. Susidarę nuostoliai buvo padengti iš valstybės atsargų.

Parlamento atliktas vidinis tyrimas parodė, kad dalis lėšų buvo nukreipiama į Rusijos bankus.

ELTA

Turisto žvilgsniu per Lietuvą

DONATAS JANUTA

I. Vilniaus krašto gyventojai

Vilniuje man prireikė išversti kelis trumpus lenkiškus sakinius. Atėjo valytoja viešbučio kambarį tvarkyti. Užkalbinau. Persimetėme keliais žodžiais – kaip patinka Vilnius, ar ilgai būsiu, ir panašiai.

Pagalvojau – ji lenkė arba Vilniaus krašto lietuvė, tai gal galės man išversti tuos lenkiškus žodžius. Buvau užsirašęs iš klausos fonetiškai, tai ištariau kaip sugebėjau. Išvertė. Paklausiau, kaip tie žodžiai rašomi. Atsiprašė, kad nežino. Tada paklausiau: „Ar tamsta esate lietuvė, ar lenkė?“ Atsakė: „Ne, aš tuteiša“ „Tai gal lietuvių ar lenkų kilmės?“ „Ne, mes tuteišai“.

Nei lietuvė, nei lenkė, bet „tuteiša“. Šį žodį esu seniai užtikęs. Man buvo susidaręs įspūdis, kad tai kažkokia Vilniaus krašto archaiška grupė žmonių. Ir štai šią vasarą sutikau tuteišą. Tuteišas yra Vilniaus krašto gyventojas, bet ne kiekvienas. Žodžio „tuteišas“ (*tuteiszy*) vertimas iš baltarusių ar lenkų kalbos reiškia „vietinis“. („Ar tu, tėvuk, čia tuteišas, ar atvažiavęs iš kitur?“) Gal pats tinkamiausias lietuviškas daiktavardis būtų „senbuvis“. Tuteišų kalba yra mišri rusų-lenkų-baltarusių su vienu kitu lietuvišku žodžiu.

XIX šimtmetyje, kol dar tautinės sampratos šioje Europos dalyje nebuvo, jeigu užklausei žmogaus, kas jis esąs, atsakydavo: „Aš iš čia, esu vietinis“. Šiame krašte, kuris geografiškai yra greta Lietuvos, Lenkijos ir Baltarusijos sienų, politinė santvarka per amžius dažnai keitėsi. Pakaitomis valdė lietuviai, lenkai ir rusai. Nuo senovės Vilniaus krašte gyveno lietuviai, gudai (baltarusiai), rusai, lenkai, totoriai, žydai, čigonai, net ir vienas kitas vokieitis. Patys žydai nesutaria, ar pirmieji šio krašto žydai buvo kairaimiai, ar rabinų žydai, bet buvo abiejų.

Per amžius šiame krašte gyventojams reikėjo prisitaikyti prie įvairių tautybių kaimynų ir prie besikeičiančių, skirtingomis kalbomis kalbančių ir skirtingos tvarkos reikalaujančių valdininkų. Taip ir nenusistovėjo specifinė tautinė samprata ir išsivystė jų savotiška kalba. Buvo vietiniai ir liko vietiniai. Vienų kilmėje kadaise būta lietuvių, kitų – gudų ar lenkų.

Turėjau dėdiene, kilusią iš šiaurinės Žemaitijos, nuo Latvijos sienos. Jos dvi seserys nuo seno gyveno Latvijoje. Vieną dieną paklausiau dėdienės, ar ji lietuvė, ar latvė. Atsakė, kad kur ji augo, visi kalbėjo abiem kalbomis, ir niekas neklausdavo, ar esi lietuvis, ar latvis. Pasirinkimo – esi lietuvis ar latvis – nereikėjo ir nelabai kam rūpėjo.

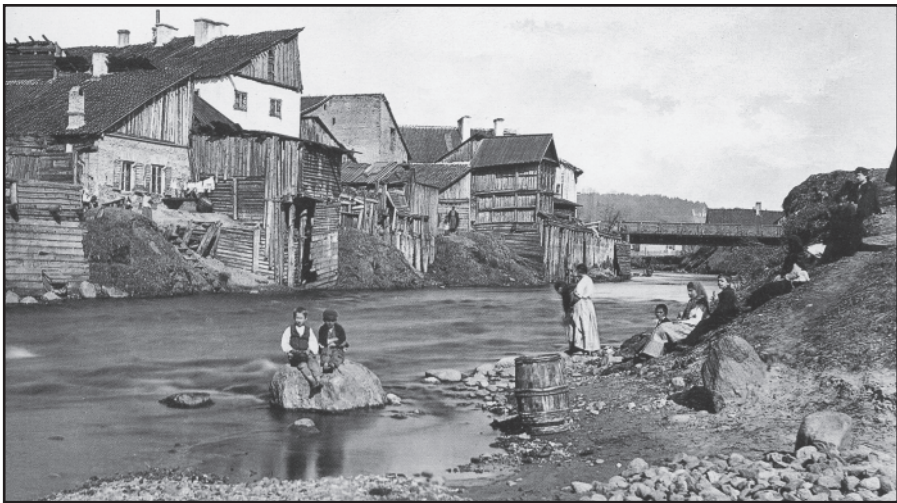
Dažnas lietuvis, kol dar nebuvo susidūręs su XIX amžiaus tautiniu atgimimu, paklaustas, kokios tautos, neretai atsakydavo, kad jis lenkas, rusas ar vokieitis, priklausomai nuo to, iš kurio Lietuvos krašto buvo kilęs. Arba į klausimą, kokios tautybės, net drąsiai atsiliepdavo, kad jis katalikas.

II. Šalčininkų kraštas

Lenkų sutikau šią vasarą važinėdamas po Šalčininkų kraštą. Jeigu

Medininkų pils ginasi prieš Vokiečių ordino puolimą

XIX a. Vilniaus krašto gyventojai

Lietuvoje pasitaiko nesutarimų tarp lietuvių ir lenkų, tai dažniausiai Šalčininkų krašto reikaluose. Čia – Lietuvos Lenkija. Čia beveik 80 % gyventojų užsirašo lenkais.

Į Šalčininkus išvažiuome po Joninių nakties, šv. Jono šventės dieną. Šalčininkų rajone veikia 13 bažnyčių. Ne visos, kurias apvažiavome, buvo atdaros, bet tos, kuriose buvo aukojamos Mišios, buvo pilnos. Kai kur žmonės netilpo, klausėsi šventoriuje, kad ir atsiklaupę ant plikos žemės. Užkalbinti vieni gal dzūkiška tarme kalbėjo su manim lietuviškai. Kiti, pasveikinti lietuviškai, atsakydavo, kad ir draugiškai, bet tik „dobre“ ar ką nors panašaus.

Šalčininkų kraštas yra tik maždaug 30–40 kilometrų nuo Vilniaus. Senovėje šis kraštas dažnai buvo puolamas kryžiuočių. Petro Dusburgiečio

kronikoje apie Šalčininkus rašoma, kad 1311 metais „*Henrikas, didysis komendantas, ir 150 brolių su stipria kariuomene ir 2000 pėstininkų, nukreipė savo kelią Lietuvos link, į sritį, vadintą Šalčinikais, kur niekad dar nebuvo matyta krikščionių kariuomenė..., išbrovė į minimą sritį, naikindami ugnimi ir plėšimais. Sudeginę tris pilies, ten pernakvojo, ir ryto metą broliai su didžiausiu grobiu grįžo namo su 700 belaisvių, neskaitant užmuštųjų, kurių skaičius buvo labai didelis.*“

Važiuodami plentu iš Vilniaus, Medininkų pilį pasiekėme per pusvalandį – ne ką ilgiau, negu trunka pervaziuoti per Vilnių rytinio automobilių susikimšimo metu ar vakare, kai visi grįžta iš darbo. Pagal 2010 m. gyventojų surašymą, Medininkų seniūnijoje gyveno 1374 žmonės, 92,3% jų užsirašė lenkais, 3,2% lietuviais ir 2,9% rusais.

Butrimonių kaimo bažnytelė prieš Mišių pradžią

Prie Baltarusijos sienos – Medininkų pasienio užkarda, pagarsėjusi 1991 metų tragedija, kai buvo nužudyti septyni Lietuvos pasienio posto tarnautojai.

Medininkų pils vienu metu buvo svarbus gynybinis punktas. Pradedant 1313 metais kryžiuočiai ir kalavijuočiai ją puolė gal dešimt kartų. 1402 metais senoji pils buvo sudeginta.

Čia mėgo apsisotiti Vytautas, iš čia yra rašytų jo laiškų. Tikima, kad Medininkų pils yra vienmetė su Krėvos pilimi. Padavimai sako, kad šias pilies statė kažkokie milžinai. Kai Medininkams reikėdavo iš Krėvos pilies pasiskolinti plaktuką, jį permesdavo vieni kitiems 50 kilometrų iš rankų į rankas.

Dabar likę pilies gynybiniai mūrai ir gražiai sutvarkytas pilies bokštas, kuriame įrengtas keturių aukštų muziejus. Muziejuje eksponuojami ginklai (patrankos ir kt.), papuošalai ir kiti tų laikų reikmenys. Ant ketvirtąjo aukšto sienų sukabinti Algirdo Brazausko medžioklės trofėjai – raguočių ir neraguočių gyvūnų galvos. Medžioklės trofėjus eksponuoti tinka, nes šiame krašte yra daug miškų, kuriuose per amžius medžiota. Kabo ir ištaiingas Algirdo Mykolo portretas, iš ko galima spręsti, kad jo vyriausybė turbūt skyrė lėšų šios pilies tvarkymui. Nuo bokšto viršaus aikštelės galima apžvelgti visą apylinkę.

Iš Medininkų patraukėme į Turgelius, kurių bažnyčios bokštai matyti iš tolo. Gana masyvi raudonų plytų bažnyčia atrodo per didelė tokiam mažam miesteliui. Šią dieną ji buvo pilna Mišias klausančiųjų. Mišios vyko lenkų kalba, nors, sako, kad vieną kartą per mėnesį vyksta ir lietuvių kalba. Įdomu, kad kai 1939 metais Vilniaus kraštas buvo grąžintas Lietuvai, šio sulenkinto miestelio visi gyventojai užsirašė lietuviais ir pagal to meto Lietuvos Mokslų akademijos tyrimą, 92 proc. šio valsčiaus vietovardžių buvo lietuviškos kilmės.

Turgelių kapinėse dominuoja apvalios formos su kupolu Šv. Felikso de Valua koplyčia, netoli kurios palaidotas Vilniaus universiteto rektorius, teisės profesorius Simonas Malevskis (1760–1832). Kapinėse pasveikinau moterį, tvarkančią kapus. Lenkė, atvykusi iš Vilniaus sutvarkyti savo tėvų kapą: „Nedažnai galiu atvažiuoti. Bet nėra kas kitas rūpintusi“.

Netoli Turgelių likę Merkinės dvaro griuvėsiai. Turgelių klebonas, dvarininkas Povilas (Pavlov) Ksaveras Bžostovskis, savo dvare, kuriam priklausė 34 valstiečių ūkiai, 1769 metais įsteigė valstiečių savivaldos bendruomenę, kuri gavo vardą „Pavlovo respublika“. Respubliką valdė pats dvaro savininkas kaip prezidentas su valstiečių seimu. Šios savivaldybės įstatymus buvo patvirtinęs Lietuvos-Lenkijos seimas.

Pavlovo respublikoje buvo įvykdyta viena radikaliausių to amžiaus valstiečių reformų. Bžostovskis pakeitė dvarui privalomą atodirbį į piniginę rentą, suteikė valstiečiams asmens laisvę, leido jiems verstis prekyba ir amatais, įsteigė mokyklas vaikams ir žemdirbystės mokslus suaugusiems. Nurodė mokymuose dalyvauti ir moterims, kas irgi buvo didelė naujovė. Vyskupas Ignas Masalskis, kunigaikštis Adomas Čartoriskis ir kiti teigiamiai vertino Bžostovskio reformas.

Respubliką sudarė apie 800 gyventojų, keli malūnai, degtinės varykla, trys smuklės. Turėjo 150 vyrų miliciją/kariuomenę. 1794 metais Pavlovo ka-

Kryžius Kaniūkų kaimo nužudytiems atminti

riuomenės daliniai rėmė Kosciuškos sukilėlius ir kelis kartus stojo kovon prieš caro kazokus. Pavlovo respublika veikė 26 metus, iki 1795 metų, Lietuvos-Lenkijos paskutiniojo padalijimo. Sovietų okupacijos pradžioje pastatai dar buvo naudojami ūki-niams reikalams, vėliau apleisti pradėjo griūti. Dabar išlikę tiktai dvaro rūmų, arklidžių ir kitų pastatų griuvėsiai.

Iš Pavlovo respublikos patraukėme į Jašiūnus. Čia – ne dvaro griuvėsiai, bet ištaisingi dvaro rūmai, kuriuos ir norėjome apžiūrėti. Lietuviškai nekalbanti moterėlė, panaši į tas, kurios sėdėdavo Maskvos viešbučių koridoriuose ir griėžtai, kartais grubiai juos kontroliuodavo, neįleido net pro vartus į teritoriją. Vyksta dvaro rūmų restauravimo darbai. Didelė lenta skelbia, kad tais darbais „Kuriame Lietuvos ateitį“ Europos Sąjungos (reiškia – vokiečių) pinigais.

Pravažiavome pro rajono savivaldybės ir seniūnijos centrą, Šalčininkų miestą. Iš Lietuvos žiniasklaidos man buvo susidaręs įspūdis, kad čia vaizdas bus apskuręs, bet miestas gražiai sutvarkytas, švariai užlaikomas.

Sustojome netoli Kaniūkų kaimo, kur 1944 metais raudonieji rusai ir žydai partizanai Genriko Zimano nurodymu nužudė 38 žmones – vyrus, moteris ir vaikus, – sušaudė, mirtinai užmušė akmenimis ir lazdomis, sudegino gyvus savo trobose. Raudonieji taip keršijo, nes kaimo gyventojai ginklu gynė jų grobiamą derlių, gyvulius ir kitą turtą. Priešais nykstančias Kaniūkų kapinaites surašyti visi nužudytieji.

Toliau privažiavome Butrimonių kaimą. Maža bažnytelė. Vyksta pamaldos. Pasivaikščiojau po kapines, norėjau pažiūrėti, ar tarp lenkiškų antkapių rasiu ir lietuviškų pavardžių. Radau vieną kitą lietuvišką pavardę ir nemažai pavardžių su lietuviškomis šaknimis arba nukirptomis lietuviškomis galūnėmis – Pietraszun, Palul, Jasilon ir panašiai.

Pasiekėme Eišiškes, seną jotvingių gyvenvietę. Manoma, kad XIV amžiuje miestelį įkūrė Karijoto sūnus Eikša. Sakoma, kad iš čia Vytautas parsivežė Oną ir paėmė ją sau į žmoną.

Miestelis nukentėjo nuo pakartotinių karų – jį degino rusai, degino švedai, degino ir Švitrigailos kariai. Šiandien stovi 1852 metais statyta graži bažnyčia, kurios išorė su kolonomis primena Vilniaus katedrą. 1944–1953 metais Eišiškių valsčiuje veikė Lietuvos partizanai. Dabar miestelyje yra dvi gimnazijos, vienoje pamokos dėstomos lietuvių kalba, kitoje – lenkų kalba.

Eišiškės, įkurtos greta pagrin-

dinio kelio tarp Vilniaus, Lydos ir Naugarduko, kadaise buvo svarbus šio krašto centras. XIX a. pa-baigoje veikė du degtukų fabrikai. 1897 metais mies-telis turėjo maždaug 3400 gyventojų, kurių 70% buvo žydai. Vėliau, Holokausto metu, apie 4000 Ei-šiškių žydų buvo išžudyti. Eišiškės buvusį žydų gy-venimą įamžino Eišiškėse gimusi žydų istorikė Yaffa Eliach savo didelėje knygoje „There Once Was A Place” (1998, USA, 18 psl.).

Paskutinis šios dienos tikslas buvo Pirčiu-piai. Pirčiupių kaime – garsusis Pirčiupių Motinos paminklas. Ten, kur raudonųjų partizanų užsaky-mu vokiečių SS kuopos 1944 metų birželio 3 d. su-degino 119 gyvų vyrų, moterų ir vaikų. Sovietinė val-džia, nutylėjusi raudonųjų vaidmenį, šią tragediją panaudojo savai propagandai prieš vokiečius.

Baigiant šios dienos kelionę sustojome „Pir-čiupių karčiamejoje”. Graži vieta, maistas ir aptar-navimas mus tenkino. Gaila, trūko laiko pasiekti Die-veniškės, tą Lietuvos iškyšulį Baltarusijoje. Teks laukti kito karto. Dieveniškėse būta didikų Goštautų istorinių žemių ir dvarų. Nors Dieveniškių seniū-nija iš trijų pusių apsupta Baltarusijos, ten vyrau-ja ne baltarusiai, o lenkai.

III. Palanga ir Žemaitija

Pakeliui į Palangą, Ventės Rage, užsukome į res-toraną pietų. Meniu radau man neragautos ungurio sriubos. Užklausiau jaunos padavėjos:

- Ar patartumėte ungurienės?
- Aš nesu ragavusi.
- Tai žadate ant manęs išbandyti?
- Nusišypsojo ir nieko neatsakė. Tada klausiu, ku-rią žuvį patartų.
- Siūlyčiau sterką.
- O jeigu norėčiau upėtakio?
- Aš jums nedrausčiau.

Taip tapau paliktas likimo valiai.

Palangoje verslo žmonės skundėsi, kad šiais metais mažai atvažiuoja rusų. Viešbutyje „Palanga” stovėjo tiek pat automobilių su rusiškais numeriais, kiek ir su latviškais, ir su lietuviškais. (Buvo dar po vieną automobilį su šveicariškais, prancūziškais ir baltarusiškais numeriais.) Pagalvojau – kažin, ar ru-sai tik pinigų turi mažiau, kad jau ne tiek daug jų at-važiuoja, ar jie bijo Putino išgarsintų lietuvių fa-šistų? Barmenas, pildamas man taurę vyno, paaiš-kinio, kad dauguma tų latviškų automobilių visgi pri-klauso rusams – Rygoje gyvenantiems.

Palangos centre, Vytauto gatvėje, netoli sank-ryžos su Basanavičiaus gatve, stovi paminklas, tapęs vienu svarbiausių to miesto žymių. Svarbus ne dėl to, kad primena kokį Palangos ar Lietuvos svarbų žmogų ar įvykį, bet todėl, kad stovi matomiausioje vietoje, priešais bažnyčią, ir masyvumu bei užrašais atkreipia visų akį. Tai obeliskas su sovietiniais žen-klais, skirtas okupantams – žuvusiems Raudonosios armijos kariams, kurie yra palaidoti toje vietoje.

Prie Raudonosios armijos obelisko užsuka ne tik rusai, bet ir sovietiniu simboliu susidomėję Vakarų Europos turistai. Tačiau čia ne Grūto parko ironi-ja. Čia obeliskas garbina okupantus aiškiau, negu tą darė pašalintos Žaliojo tilto statulos. Pats Palan-gos meras yra pripažinęs, kad pačiame miesto cent-re šis obeliskas ir jai skirta aikštelė yra ir netinka-moje vietoje, ir „neproporcingai per didelį”. Dar skaudžiau, kad gretimoje aikštelėje stovintis pa-minklas tų pačių okupantų nužudytam partizanų ge-nerolui Jonui Žemaičiui yra ryškiai mažesnis ir kuk-lesnis. Praeivis, apimdamas abu paminklus vienu

žvilgsniu, gali pamąstyti, kam iš jų skiriama dau-giau garbės.

Didžioji dalis palangiškių verčiasi iš turizmo, ir, pašalinus šį Rusijos ambasados globojamą paminklą bei karių kapus, Rusija atsilieptų ryškiai ir garsiai. Bijoma, kad tada Palanga sulauktų dar mažiau Ru-sijos turistų.

Palangos savivaldybė žada aikštelę pertvarky-ti, palikti okupantų kapus, bet obeliską pakeisti kuk-lia lentele be sovietinių simbolių, o generolui Že-maičiui pastatyti tinkamesnį, garbingesnį paminklą. Kada to galima tikėtis, neaišku, nes apie šio oku-pantų obelisko likimą jau kalbama ir svarstoma dau-giau nei 10 metų.

Kitą dieną svečiavausi Žemaičių Naumiestyje, pas Gražiną, kurios tėvas tų pačių okupantų buvo „gydomas” garsioje Kaliningrado srities Černia-chovskio (Isručio) psichiatrinėje „ligoninėje”, kurioje politiškai nepatogius žmones paversdavo nepavo-jingomis „daržovėmis”. Klaipėdoje svečiavausi pas pusbrolių Liudą, kurio tėvas buvo tų pačių okupan-tų sušaudytas. Į Kudirkos Naumiestį važiauvau su pus-sesere Irena, gimusia Žemaitijoje, bet tų pačių oku-pantų dėka užaugusia Kazachstane. Ir taip toliau.

Mano tėvo giminė – Ylakai, kuriuose likę tik tie giminės, kurie jau po žeme. Ten prieš devynerius metus palaidojau ir tėvą ir kas metai aplankau jo kapą. Kapinėse tarp paminklų – juodas blizgantis ak-muo – antkapis muzikui Broniui Jonušui. Atsime-nu jį dar Čikagos lituanistinėje mokykloje, kurią trumpai ir nelabai sėkmingai lankiau 1955 ar 1956 metais. Jonušas ten buvo muzikos mokytojas. Kla-sėje buvo griežtas. Buvęs Lietuvos kariuomenės ka-pelmeisteris, Lietuvos policijos orkestro dirigentas, sukūręs saują maršų, visą amžių pripratęs prie griež-tos drausmės, gal kitaip nemokėjo. Bet jam nelabai sekėsi drausminti paauglius, augančius laisvesnė-jе Amerikoje. Palinkėjau jam amžiną atilsį.

Iš Žemaitijos grįžtant į Vilnių, važiuojant per Skuodą, truputį sugaišome, nes pasukę ne tuo keliu, atsiradome Latvijoje.

IV. Giminės

Lietuva – toks mažas kraštas, bet kiekviena vietovė turi savus papročius. Kai tėvą laidojau po de-besuotų Žemaitijos dangumi, mus lydėjo dūdų or-kestras. Suvalkijoje laidojant motiną, kapui iškas-tos duobės sienos buvo apkaišytos žaliomis papar-čio šakelėmis, o išgaubtose sienų nišose degė žva-kutės. Buvo jaukus, raminantis vaizdas. Lyg ne ka-pas, o kokia šventa koplytelė, į kurią švelniai nu-leidžiamas karstas.

Įvažiavę į Kudirkos Naumiestį, jau penkiolikti metai sustojame pas tą patį gėlininką. Parinkę gėlių ir žvakučių, nuvažiavom į kapines, kur sutikome mo-kytoją Jasaitienę, tvarkančią mano motinos kapą.

Šipailos, Laurinaičiai, Orintai, Stikliai, – tai vis mūsų giminės. Ir kiek čia antkapių su tokiomis pa-vardėmis! Po visas kapines išbarstyti. Kažin ar buvo susipykę, kad atsigulė toli vieni nuo kitų. O gal kiekvienas sau vis gražesnės vietelės norėjo. Pras-tos vietos kapinėse lyg ir nėra – ant kalnelio seniai sodintų liepų ir kitų lapuočių viršūnės mirguliuo-ja virš visų. Žmonės, manytum, atėjo į šį miškelį ir atsigulė pailsėti.

Sovietų Lietuvos „šeimininko” giminė buvo mano motinos kaimynai, tai Sniečkų antkapių čia irgi ne vienas ir ne du. Lozoraičiai irgi iš šio kraš-to, jų čia irgi netrūksta. Didžiojo Varpininko kapas gražiai aptvarkytas, tvorelė atnaujinta. Pasivaikš-čiojus, Kudirkų rasi čia ir daugiau.

Anam gale, atskirai už savo tvorelės, didokas plotas su centri-niu paminklu, apsuptu mažesniais. Pavardės – rusiškos, rusišku alfa-betu, neįskaitau. Tai sovietiniai didvyriai – kelios eilutės lietuviškai paaiskina. Irgi atsigulę amžinai šioje žemėje. Rusijos Respublikos pi-nigai rūpinasi šiais okupantų pa-minklais, parūpina vainikus ir gė-les.

Kitame upės krante – prūsų, vė-liau vokiečių žemė. Dabar – vadi-nasi Kaliningradas. Vokiečiai to jų kryžininkų prieš šimtus metų už-kariauto krašto maskoliams neat-i-davė geruoju. Dideli mūšiai tarp vo-kiečių ir rusų čia buvę. Anksčiau ir tarp vokiečių ir prūsų.

Merkinės dvaro, kuriame buvo įkurta Pavlovo respublika, griuvėsiai

TEATRŲ IR KONCERTŲ SALĖSE

Itališka dvasia prasiveržė pro juodus debesis CSO jubiliejinį sezoną pradėjus

CSO muzikos vadovas Riccardo Muti diriguoja orkestrui per jubiliejinio 125-ojo sezono atidarymo koncertą.

Todd Rosenberg nuotraukos

RAIMUNDAS MARIUS LAPAS

Akivaizdu, kad pereitą šeštadienį per iškilmingą Chicago Symphony Orchestra (CSO) sezono atidarymo koncertą buvo bandyta sukurti šventinę nuotaiką (kaip prancūzai pasakytų – *joie de vivre*). Vakarine apranga pasipuošę žiūrovai buvo fotografuojami. Prie pagrindinio įėjimo judrioje Michigan Avenue buvo išklotas raudonas kilimas. Svečius pasitiko itališkos vėliavos spalvomis pasipuošęs pučiamųjų kvintetas, smagiai pūsdamas valsus bei polkutes. Tačiau juodi debesis (nors skirtingai nuo penktadienio dangus buvo giedras) užbaigiant pirmąją CSO 125-tojo jubiliejinio sezono savaitę nebuvo išsisklaidę. Kai kurie CSO muzikantai dalino lankstinukus, raginančius vakaro dalyvius sekti jų kovas dėl geresnių darbo sąlygų „Facebook“, „Twitter“ ir internetinėje svetainėje www.ChicagoSymphonyMusicians.com.

Šventinio vakaro koncertas prasidėjo netradiškai – Riccardo Muti diriguojant ne kokią įprastinę seną europietišką, o XX a. amerikietišką kūrinių. Kompozitoriaus John Corigliano (g. 1938 m. New York) *Campane di Ravello* (Ravello varpai) buvo specialiai parašytas 1987 m. minint buvusio CSO dirigento Sir Georg Solti 75-tąjį gimtadienį. Įkvėpimą sukurti šį muzikinį perliuką Corigliano pajuto kelionės Italijoje metu – jį sužavėjo Ravello miestelis (vos 75 kilometrai nuo Maestro Muti gimtinės Neapolio).

Dėl savo grožio šis Italijos kampelis daugeliui tapo traukos centru. Ravello miestelyje esanti Palazzo Rufolo buvo aplankęs garsusis vokiečių kompozitorius Richard Wagner. Šio dvaro grožis jį taip pakerėjo, kad jis jį pavertė magišku Klingsoro sodu savo operoje *Parsifal*. Ravello miestelyje taipogi yra pabuvoję norvegas kompozitorius Edward Grieg, anglė rašytoja modernistė Virginia Woolf, anglas dramaturgas D. H. Lawrence bei amerikietis rašytojas Gore Vidal (kuris, beje, ilgus metus čia pat ir gyvena).

Viešnagės Ravello miestelyje ankstyvą rytą Corigliano pažadino nuostabiai skambantys bažnyčios varpai – iš pradžių tyliai, subtiliai, o paskui garsiai ir iškilmingai. Pasirodo, tądien vietiniai Ravello gyventojai minėjo savo miestelio globėjo šventę. Amerikietis kompozitorius Corigliano tuomet prisiminė ne tik Wagnerio ryšius su šiuo Italijos kampeliu, bet ir tai, kad Solti buvo nepamainomas Wagnerio kūrybos interpretatorius.

Ne veltui Muti šį kūrinių parinko jubiliejinio metų *gala* koncertui – šiame vos keturias minutes truncančiame kūrinyje dažnai skamba tradicinės amerikiečių „Happy Birthday to You“ motyvai. *Campane di Ravello* – tai pirmasis iš CSO retrospektyvinių premjerinių kūrinių, kurie nuskambės jubiliejinio, 125-tojo, sezono koncertų grandinėje. Retrospektyvinį ciklą dosniai remia Sargent Family Foundation.

Rugpjūčio 19 d. *gala* koncerto pažiba, ko gero,

buvo antrasis tą vakarą atliktas kūrinys. Kaip ir Corigliano, kompozitorius Sir Edward Elgar taipogi buvo kūrybiškai įkvėptas atostogų Italijoje metu – nors čia svetį pasitiko niūrūs ir lietingi orai – tokie, kokius jis buvo palikęs savo gimtojoje Anglijoje. 22 minučių Elgar koncertinė uvertiūra *In the South* (*Allassio*) nuskambėjo tarsi muzikinė poema. Tai didingas kūrinys. Muti dirigavo be priekaištų, o CSO muzikantai jį nuostabiai atliko. Reikėtų išskirti altininkę Li-Kuo Chang, kuri meistriškai sugrojo šio kūrinio „Canto popular“ dalį. Smagu, kad po daugelio metų šis Elgar šedevras vėl nuskambėjo Čikagos padangėje. Įdomu ir tai, jog Jungtinėse Valstijose *In the South* pirmą kartą atliko būtent CSO – dar 1904 m., vos keletą mėnesių po jo premjeros Londone diriguojant pačiam kompozitoriui Elgar.

Norsėjau į šį *gala* renginį daugiausiai tikėdamasis iš kompozitoriaus Modesto Musorgskio *Parodos paveikslėlių* (sukurtas 1874 m.), jais teko gerokai nusivilti. Nors garsiai grota, tačiau atlikimas liko be gilesnės dvasios. Norėjosi, kad tie „paveikslėliai“ mirgėtų visu savo grožiu ir didingumu. „Bydlo“ nuskambėjo labai išpūstai, o „Didingiems vartams ties Kijevu“ pritrūko dramtizmo. Vos nuskambėjus pirmajai šio kūrinio daliai „Gnomus“ pagalvojau, jog gal tik rusas gali išgauti iš šios melodijos visus nuskaičiuojamus niuansus. Bet už kelių minučių greitai savo nuomonę pakeičiau – nes prisiminiau, jog čia pat prieš daugelį metų girdėjau šį kūrinių atliekamą to paties CSO, tik diriguojant nepamainomam Daniel Barenboim. Tai buvo ištis galinga *Parodos paveikslėlių* interpretacija...

Taigi, 105 minučių be pertraukos trukusiame koncerte girdėjome du itališkų motyvų inspiruotus anglo-saksų kompozitorių perliukus bei vieną primirštą, tačiau legendinį rusišką opusą. Rugsėjo 24–

29 dienomis Symphony Center rūmuose bus atliekamas kompozitoriaus Gustave Charpentier *Impressions d'Italie* (parašytas 1892 m. Paryžiuje), kurį pirmąsyk JAV 1893 m. atliko būtent CSO. Girdėsime ir legendinį Maurice Ravel *Boléro*. 2007 m. *Chicago Tribune* muzikos recenzentas tvirtino, jog Maestro Muti ir CSO atliktas *Boléro* nuskambėjo „šviežiai, nenusakomai ir jaudinančiai“. Šiose koncertuose taipogi skambės du kiti, ne mažiau ugningi kūriniai – Emmanuel Chabrier *Espana* (1883) ir Alberto Ginastera *Koncertas arfai ir orkestrui, op. 25* (1956). Čikagiečiai melomanai ypač laukia talentingo prancūzo arfininko Xavier de Maistre (gimęs 1973 m.) pasirodymo tą vakarą CSO scenoje!

Spalio 1–3 dienomis į Symphony Center sugrįžta žiūrovų numylėtinis norvegų pianistas Leif Ove Andsnes, kuris, anot *The Wall Street Journal*, yra „vienas labiausiai apdovanotų savo generacijos atstovų“. Šio koncerto klausytojas turės progos pasižiūrėti senais mėgstamais kūrinių: Ludwig von Beethoven *Leonoros overtiūras nr. 3* (skambėjusia Millennium Parke audringąjį penktadienį), Wolfgang Amadeus Mozart *Koncertas fortepijonui ir orkestrui Nr. 20*, Paul Hindemith *Koncertinė muzika pučiamųjų bei styginiam orkestrui* ir Sergejaus Prokofjevo *Ski-tų suita*.

Nelikite abejingi tam, ką CSO siūlo kiekvienam čikagiečiui – Meną iš didžiosios raidės! Yra trys patogūs būdai užsisakyti bilietus – telefonu 312-294-3000 (nuo pirmadienio iki šeštadienio, 10 val. r. – 5 val. p. p., sekmadieniais 11 val. r. – 4 val. p. p.), internetu www.cso.org arba paštu: Chicago Symphony Orchestra, 220 South Michigan Avenue, Chicago, IL 60604.

Jubiliejinis sezonas dar tik prasideda!

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą **1-708-599-9680**

SIUNTINIAI
LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA, LENKIJA, UKRAINA, RUMUNIJĄ

Siuntinių paėmimas iš namų:
630-774-2136

Asmeninių siuntų tel.:
708-907-3000

Centrinio ofiso adresas: **8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455**

SIUNTINIŲ PRIĖMIMO VIETOS

NALIA	Granitex 704 N. Larch Ave. Elmhurst, IL 60126 Tel: 630-888-1838	Smilga 2819 63rd St. Darien, IL 60551 Tel: 630-427-0829
NALIA	Biomed 380 Townline Rd. Mundelein, IL 60060 Tel: 847-566-6676	Lithuanian Plaza 9821 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465 Tel: 708-589-8886
NALIA	Biomed 2 4548 N. Harlem Ave. Harwood Heights, IL 60706 Tel: 773-656-2430	Kunigaikščių Užėiga 6312 S. Harlem Ave., Summit, IL 60501 Tel: 708-594-5629
NALIA	Galos Caves 6501 W. Irving Park Rd. Chicago, IL 60634 Tel: 773-283-7701	Ruta 6551 South Cass Ave., Westmont, IL 60558 Tel: 630-964-7882
NALIA	Excel Insurance 5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641 Tel: 773-777-4760	Always With Flowers 1130 B S. State St., Lombard, IL 60439 Tel: 630-267-0330
	Atlantic Express Chicago 2719 W. 71 St., Chicago, IL 60629 Tel: 773-434-7919	Eurus Deli 22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137 Tel: 630-469-4250
		Wonders of Nature 714 S. Buffalo Grove Rd., Buffalo Grove, IL 60089 Tel: 847-793-1000

MANO VIRTUVĖ

Ruduo – obuolių metas. Juos skanu valgyti šviežius, keptus, jie labai dera su sūriu ar gaminant paukštienos patiekalus. Receptas, kuriuos su mumis šiandien dalinasi Aldona Ž. iš Oakland, CA – pačiu laiku. Ji rašo:

„Tai mano mėgstamiausias vištienos receptas. Jis nesudėtingas, ir visuomet gerai išeina. Patiekalas pakankamai elegantiškas, kad galima jį būtų pasiūlyti svečiams. Priešimenu jį visuomet, kai neturiu kitų idėjų. Be to, vištieną valgo beveik visi.“

Tad išbandykime Aldonos receptą. Tuo pačiu skatinu ir kitus mūsų skaitytojus/skaiytojas pasidalinti savo kulinariniais atradimais.

Jūsų Indrė

Vištienos krūtinėlės su kreminiu obuolių-Chardonnay padažu (2 žmonėms)

- 2 viščiuko krūtinėlės
- 2 šalotai (shallot)
- 2 obuoliai (Golden Delicious), nulupti ir supjaustyti nestoromis skiltelėmis
- 1/2 puodelio Chardonnay
- 1/2 puodelio vištienos sultinio
- 2 šaukštai sviesto
- 1/2 puodelio grietinėlės

Paruošti viščiuko krūtinėles: nuimti odą, išimti kaulus, atskirti puses. Patroškinti keptuvėje su vienu šaukštu sviesto, kol mėsa iškeps. Laikyti šiltai. Įdėti į keptuvę kitą šaukštą sviesto ir patroškinti šalotus su obuoliais. Įpilti vištienos sultinio ir vyno. Kai obuoliai suminkštės, sumažinti ugnį ir supilti grietinėlę. Užpilti padažą ant vištienos. Tinka patiekti su virtais ryžiais, žaliomis salotomis ir, žinoma, kalifornietišku Chardonnay.

SVEIKATA

Obuolių nauda organizmui

Obuolys – tai gamtos dovana ir jau pats laikas iš jo semtis sveikatos bei stiprybės, nes jie naudingi mažam ir senam, sveikam ir sergančiam.

Obuolių nauda sveikatai didžiulė dėl juose esančių pektinų ir antioksidantų. Priešingai nei kituose vaisiuose, obuoliuose yra labai mažai kalorijų, tad juos valgyti galite savęs nevaržydami.

Patys naudingiausi obuoliai yra nuskinti ir surinkti laiku.

12 priežasčių, kodėl kasdien turite suvalgyti po obuolį

1. Kasdienis obuolių kramsnoji-mas gali apsaugoti nuo apsilankymų pas kardiologą. Tyrimai rodo, kad kasdien valgant obuolius sumažėja blogojo cholesterolio kiekis kraujyje. Už tai galime padėkoti obuoliuose esantiems pektinams.
2. Obuoliai padeda virškinti kitus maisto produktus.
3. Tyrimais patvirtinta, kad moterys, per dieną suvalgančios po du obuolius, lengviau atsikrato antsvorio.
4. Obuoliai apsaugo kaulus. Tik obuoliuose randamas flavanoidas floridzinas gali apsaugoti menopauzės sulaukusias moteris nuo osteoporozės vystymosi ir padidinti kaulų tankį. Obuoliuose randamas mineralas boras taip pat stiprina kaulus ir suteikia energijos.
5. Medikai tvirtina, kad obuoliai dėl juose esančių antioksidantų gau-

- sos gali sumažinti nemalonius astmos simptomus ir apsaugoti nuo lėtinės obstrukcinės plaučių ligos.
6. Obuoliuose randamas flavanoidas kvercetas gali apsaugoti smegenų ląsteles nuo laisvųjų radikalų žalos, kuri gali išprovokuoti Alzheimerio ligą. Be to kvercetas stiprina imuninę sistemą
 7. Obuolius rekomenduojama valgyti ir diabetikams. Obuoliuose esantis pektinas mažina organizmo poreikį insulinui.
 8. Sveikatos specialistai teigia, kad obuoliai gali apsaugoti nuo įvairių vėžio formų.
 9. Norite džiaugtis balta akinančia šypsena ir sveikais dantimis? Grauzkite obuolius ir jums nereikės išleisti daugybės pinigų odontologijos klinikose.
 10. Jei turite problemų su viduriais, suvalgykite obuolį. Obuoliuose esančios skaidulos padeda ir viduriuojant, ir esant vidurių užkietėjimui.
 11. Obuoliai gali apsaugoti ir nuo tulžies akmenų.
 12. Norintiems išvengti kataraktos, rekomenduojama valgyti daug antioksidantų turinčių vaisių. Obuoliuose jų tikrai daug.
- Verta žinoti: valgydami obuolius nenuļupkite jų odelės. Jose yra daug organizmui naudingų medžiagų.

Parengta pagal sveikatalrytas.lt

CHIRURGAI

PETRAS V. KISIELIUS, MD, FACS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
Tel. 331-221-9004

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. JOVITA KERELIS
DR. DAIVA BIDVA
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W. 103 St, Oak Lawn, IL
25 E Washington, Ste 1121,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų skausmų gydymas

ADVOKATAI

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos susitarus

Remkime
Draugo fondą
www.draugofondas.org

ĮVAIRŪS

- Vyras ieško žmonių priežiūros darbo pakeitimų. **Tel. 773-757-9666.**
- Moteris ieško žmonių priežiūros darbo su gyvenimu. Didelė darbo patirtis, minimali anglų kalba, nevairuoja. Gali pakeisti savaitgaliais. **Tel. 773-940-5264.**
- Darbšti moteris ieško žmonių priežiūros darbo su gyvenimu. Geros rekomendacijos ir gera anglų kalba. **Tel. 773-329-9918.**
- Moteris ieško senelių priežiūros darbo tris ar keturias valandas per dieną. **Tel. 773-387-7232.**
- Vyras ieško žmonių priežiūros darbo. Gali pakeisti tik savaitgaliais. **Tel. 773-600-2887** arba **773-387-7232.**
- Medikė ieško pagyvenusių žmonių priežiūros darbo su gyvenimu bet kurioje valstijoje. Legalūs dokumentai, rekomen-

- dacijos. Siūlyti įvairius variantus. **Tel. 773-280-3421**
- Vyras ieško žmonių priežiūros darbo su gyvenimu ar pakeitimų. Legalūs dokumentai, vairuoja, patirtis. **Tel. 312-307-4619.**
 - Moteris, turinti daugiametę slaugos darbo patirtį, ieško žmonių priežiūros darbo su gyvenimu. Siūlyti įvairius variantus. **Tel. 630-280-1347.**
 - Moteris ieško žmonių priežiūros darbo su gyvenimu. Patirtis, legalūs dokumentai. **Tel. 954-541-0201.**
 - Moteris ieško žmonių priežiūros darbo, galimi pakeitimai. Siūlyti įvairius variantus. **Tel. 773-615-5235.**
 - Sąžiningas, vairuojantis vyras ieško senelių priežiūros darbo. Siūlyti įvairius variantus. **Tel. 708-307-5383**

„Concise Encyclopaedia of Lithuanian Minor“

Šios knygos tikslas yra išsaugoti istoriją ir kultūrinį paveldą krašto, iš kurio kilo Mažvydas, Donelaitis ir Vydūnas, kur buvo išspausdinta pirma lietuviška knyga ir pirma lietuviška gramatika, krašto, kuriame knygos buvo spausdinamos spaudos draudimo laiku ir knygnešių slaptaį gabenamos į Didžiąją Lietuvą. Norint pasiekti didesnę skaitytojų skaičių ši knyga yra išleista anglų kalba.

Knygą išleido: Mažosios Lietuvos Fondas (MLF – JAV ir Kanada) ir Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras (Vilnius), 2014. 656 puslapių, iliustracijos, žemėlapiai, ISBN 978-5-420-01746-3

Knygos išleidimą finansavo
MLF rėmėjai ir Lietuvių Fondas.

Knygą galite įsigyti „Draugo“ knygynėlyje. Kaina – **50 dol.**
Illinois valstijos pridėtinės vertės mokestis – 9,25 proc., persiuntimas paštu – 5 dol.
4545 West 63rd Street, Chicago, Illinois 60629;
tel. 773-585-9500; el. paštas: administracija@draugas.org

A. Kazickienės lituanistinėje mokykloje į dangų kilo aitvarai

NEILA BAUMILIENĖ

A. Kazickienės lituanistinė mokykla (AKLM) 10-ųjų mokslo metų pirmą dieną į dangų pakilo padėkos aitvarai: „Esu dėkinga, kad mes galim mokintis lietuvių kalbos ir istorijos“, „Ačiū labai Kazickams ir Mokytojams“, „Mes mylim Jus, ačiū už viską!“, „Ačiū už mokyklą“, „Gražių mokslo 10 metų“, „Ačiū“, „Visi už Lietuvą“, „Aš labai myliu Lietuvą“... Prie Atlanto vandenyno, Panquogue paplūdimyje (New Yorko valstijoje), kur vasarą lietuvių bendruomenės nariai sekmdieniais žaidžia tinklinį, bendrai nuotraukai sustojusi AKLM šeima buvo pasveikinta ir pakviesta prisiminti a. a. Aleksandrą Kazickienę (1920–2011) ir dr. Juozą P. Kazicką (1918–2014).

Visą savaitę siaučiant lietui ir vis dar sinoptikams pranašaujant debesis ir perkūniją, rugsėjo 13 dieną išaušo saulėtas sekmadienio rytas, ir mėlynas dangus buvo pasiruošęs priimti dė-

A. Kazickienės lituanistinė mokykla mokslo metus pradėjo Panquogue paplūdimyje. Snieguolės Furajevienės nuotr.

kingumo žinutes, todėl niekad nesuabejokime galiomis tų, kurie žiūri į mus iš Dangaus!

Su meile visuomet eina pareiga. Jeigu sakome, kad mylime Lietuvą, nepamirškime, kad turim jai ir pareigas. Kaip pradėdami pirmus mokslo metus, taip ir dešimtus, atsiename dr. Kazicko mėgstamus posakius: „Jeigu nori pasiekti tikslą, nueiti kelią, turi jį pradėti eiti, turi jo pradė-

ti siekti“, „Kad gyvenime pasiektum ar didelį tikslą, ar mažą, reikia tiek pat laiko ir pastangų, tai kam siekti mažo“, „Gyvenime laimingas esi tik tada, kai daliniesi su kitais: savo turtu, talentu, gerumu ...“

Laimingų 2015–2016 mokslo metų visoms pasaulio lituanistinėms mokykloms ir mokykloms Lietuvoje!

New Yorko Maironio mokykloje plevėsuos Vyčio vėliava

Jūratės Žukauskienės nuotr.

RASA SAVIČIŪTĖ-SPRINDYS

Rugsėjo 19 dieną New Yorko Maironio lituanistinė mokykla jau 65-ąją kartą atvėrė mokyklos duris maironiečiams ir jų svečiams. Susirinko gausus būrys šeimų su vaikučiais, kurie jau lankė mokyklėlę, taip pat sulaukėme ir naujų mokinių.

Su mokslo metų pradžios švente visus mokytojus, mokinukus, tėvelius ir mokyklos administraciją pasveikino Lietuvos generalinis konsulas New Yorke Julius Pranevičius ir padovanojo mokyklai Vyčio vėliavą, kuri nuo šiol šalia trispalvės puoš visą mūsų šventes.

Esame dėkingi JAV Lietuvių Bendruomenės New Yorko miesto apylinkei, kuri visada dalyvauja mūsų renginiuose ir remia mokyklą. Šventės proga iš apylinkės sulaukėme solidžios aukos!

Gerų ir sėkmingų naujų mokslo metų New Yorko Maironio lituanistinei mokyklai!

Floridos „Saulėtas krantas“ smagiai pradėjo naujus mokslo metus

Vaikučiai noriai piešė tema „Atostogos“. Editos Darmutės nuotraukos

Iš k.: „Saulėtas krantas“ direktorė Ingrida Bridikytė ir mokytojos Laura Agafonovienė bei Laima Lileika Shea pasveikino visus susirinkusius pirmąją mokslo metų dieną.

Floridos lituanistinė mokyklėlė „Saulėtas krantas“ rugsėjo 5 dieną pradėjo naujus mokslo metus. Susirinko mokytojai, 11 mokinių ir jų tėveliai. Rugsėjo 19 dieną jau įvyko pirmosios pamokos netradicinėje aplinkoje – Botanikos sode.

„Draugo“ info

Skaitykite „Draugą“ greičiau! www.draugas.org

Poeto Vlado Šlaito gimtadienio šventei

Atkelta iš 7 psl.

Nuoširdi padėka šiam sumany-
mui pritarusiems ir dosniai aukoku-
siems. Ačiū visiems, kurie ne vieną
kartą jam siūsta paramą pradžiuginote
nelengvą Vlado buitį!

Kenotafui aukojusieji:
Anglijos lietuvių klubas (pirm. J. Šidlauskas), dr. J. Adomavičius, O. B. Audronė-Balčiūnienė, Jadvyga Aukš-
čiūnienė, Albinas Apton, Aldona Ais-
tienė, Ona Adomaitienė, Eugenijus
Bartkus, Kazys Bradūnas, dr. Meilutė
Biskienė, Kazys Bačauskas, Eugenija
Daugirdienė, Anelė Domeikienė, Albi-
na Dumbrienė, Vyga Dikinienė, Algis
Druseikis, Sofija ir Stasys Džiugai, Lo-
reta ir David Gaidas, Vytautas Grau-
žinis, dr. Ona Gustainienė, Virginija ir
Algimantas Gureckai, Violeta Gudo-
nienė, Kotryna Grigaitytė-Graudie-
nė, Julija Švabaitė-Gylienė, Stasys Il-
gūnas, Sofija ir Adolfas Jelioniai, Ra-
minta Jelionytė, Jonas Jurekūnas, Alf-
reda Juknevičienė, Petras Jokubka,

Baniutė Kronienė, Angelė Kukučio-
nienė, Lietuvių rašytojų draugija, Lie-
tuvos Dukterų draugija, Juozas Lekys,
dr. Vytautas Musonis, Ona Mučins-
kienė, Marija Noreikienė, Jonas Par-
šelis, kun. B. Pacevičius, Birutė Pū-
kelevičiūtė, Stasys Paketūras, Pranė
Pakalkienė, Antanas ir Irena Rimavi-
čiai, dr. Teofilė Rymantienė, Vaida ir
Vytautas Rašytiniai, Ona Siliūnienė,
Vanda Stankienė, Justinas Šidlaus-
kas, kun. Jonas Sakevičius, MIC (iš ve-
lionio palikimo), Aldona Šmulsktėnė,
Valerija Sodys, Vincas Taraška, Vy-
tautas Treideris, Alfa Tutlienė, Mari-
ja Trumpauskienė, Marija Vasiliaus-
kienė, Edmundas Vengianskas, Ka-
zys ir Aldona Veselkos, Viktoras ir Bi-
rutė Veselkos, Leonas Venckus, Irena
ir Petras Vėbros, Izabelė Žmuidzinie-
nė, Birutė Žakas, dr. Petras Žlioba, 2
aukotojai, prašė jų pavardžių ne-
skelbti.

Su didele padėka visų vardu –
Sofija Jelionienė

Paminklas-kenotafas poetui Vladui Šlaitui ir jo motinai Antaninai Šlaitienei Žemaitkiemio, Ukmergės apskr., kapinėse.

PADĖKA

Lietuvių Fondas pastaruoju metu neteko vieno iš Fondo įkūrėjų
Kazio Ambrozaičio ir narių – Igno Beržinsko bei Marijos Sadauskaitės-
Kapačinskienės.
Mirusiųjų atminimui jų šeimos vietoj gėlių prašė aukoti Lietuvių
Fondui.
Jaučiame pagarbą ir dėkingumą a. a. K. Ambrozaičio, a. a. I. Ber-
žinsko ir a. a. M. Sadauskaitės-Kapačinskienės šeimoms už pa-
reikštą norą velionių vardus įamžinti Lietuvių Fonde ir už pasiti-
kėjimą mūsų organizacija. Suaukotos lėšos: 3,595 dol. K. Ambrozai-
čio atminimui, 2,650 dol. I. Beržinsko atminimui ir 2,750 dol. M. Sa-
dauskaitės-Kapačinskienės atminimui, bus reikšmingas indėlis į to-
limesnį Lietuvių Fondo veiklą, siekiant išsaugoti lietuviškumą.
Reiškiamo visiems gilią užuojautą ir linkime stiprybės šiuo
sunkių Jūsų šeimoms metu.

Lietuvių Fondas

Remkime Draugo fondą

Nuo 1992 metų Draugo fondas padeda išlaikyti
mūsų lietuvišką, katalikišką „Draugo“ laikraštį.
Prisiminkite Draugo fondą savo testamente.
Keletas stambesnių palikimų užtikrins laikraščio
gyvavimą daugeliui metų!

Draugo fondas 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629 • tel: 773-585-9500

A † A EDWARD RADIONOVAS

Mirė 2015 m. rugsėjo 7 d., sulaukęs 90 metų amžiaus.
Gyveno West Hartford, CT.
Nuliūdę liko: žmona Jadvyga Šimėnaitė; sūnus Albertas su žmo-
na Margaret ir dukterimi Katherine; duktė Sylvia su vyru Scott
Parker ir sūnumi Matthew, ir dukterimi Grace.
Dėkojame visiems giminėms, draugams ir pažįstamiems, Jur-
giui Petkaičiui už jo nuostabų grojimą vargonais, giesmes ir žmo-
nėms, kartu su kun. Charles Jacobs padėjusiems šv. Mišių metu
bažnyčioje.
Ačiū vyrams už karsto nešimą.
Ačiū už užuojautas, aukas, gėles.

Nuliūdusi šeima

*Kai lankau sergantį, kai padėdą liūdinčiam,
kai meldžiuos už mirusius, klystančius,
kai padėdą našlėms, seneliams,
kai savo gyvenimu spinduliuoju,
aš ir šiandieną padėdą Jėzui nešti kryžių.
Šventoji Dvasia, duoki man minčių, jėgos,
išminties gerą daryti, sudvasinti save ir
kilniau pagarbinti Išganytojo kančią.
Šv. Dvasia, leiski kasdien pajusti Dievo mintį.
~Dievo tarnaitė Adelė Dirsytė, Sibiro kankinė*

PADĖKA A † A EDUARDAS V. OLŠAUSKAS

Mūsų mylimas ir brangus vyras, tėvas, senelis, brolis ir dėdė
buvo palaidotas 2015 m. liepos 6 d. šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.
Ypatingą padėką reiškiamo kun. Lukui Laniauskui, SJ, ir kun.
Gediminui Keršiui už atnašautas šv. Mišias Šv. Antano parapijos baž-
nyčioje, pamokslą, palydėjimą į kapines bei šv. Rožinio maldas šer-
menyse. Esame dėkingi vargonininkei Jūratei Grabliauskienei ir
šv. Antano parapijos chorui už jautrų giedojimą, Šv. Mišių patar-
nautojai Julijai Bikulčiūtei, lektoriams bei aukų nešėjams. Taip pat
dėkojame karsto nešėjams.
Nuoširdžiai dėkojame visiems giminėms, draugams ir pažįs-
tamiems, dalyvavusiems a.a. Eduardo šermenyse ir laidotuvių šv.
Mišiose ir velionį palydint į kapines. Dėkojame visiems už užuojautos
žodžius asmeniškai, laiškais ir Drauge ir už gėles, maldas ir aukas
šv. Mišioms. Taip pat dėkojame Linhart Funeral Home už rūpestingą
patarnavimą.
Visiems reiškiamo nuoširdų ačiū ir prašome prisiminti a. a.
Eduardą savo maldose.

Liūdinti žmona Elena Olšauskienė su šeima

A † A Dr. ARVYDUI KUDIRKAI

per anksti iškeliavus amžinybėn, reiškiamo nuošir-
džią užuojautą jo žmonai ALDONAI, sūnams dr. AND-
RIUI, PAULIUI, ROMUI, dukrai AUDRONEI, visiems
giminėms ir artimiesiems.
Giliu liūdesiu dalinamės.

*Jūratė ir Jonas Variakojai
Helene ir Jurgis Kolosovai*

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **Spalio 4 d., sekmadienį, Willowbrook po-kylių salėje** (8900 Archer Ave., Willow Springs, IL 60480) vyks „Draugo“ metiniai pietūs ir koncertas. Bus meninė dalis. Laukiame svečio – LR Užsienio reikalų ministro Lino Linkevičiaus. Pradžią – 12 val. p. p. Bilietus (75 dol. asmeniui) jau galima įsigyti „Draugo“ administracijoje, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629. Tel. informacijai 773-585-9500

■ **Spalio 25 d., sekmadienį, organizacija „Vaiko vartai į mokslą“** kviečia visus rėmėjus į tradicinius lėšų telkimo „Derliaus pietūs“ Pasaulio lietuvių centre (Lemont, IL). Pradžią – 12:30 val. p. p. Matysite trumpą meninę programą, sužinosite apie organizacijos remiamus dienos centrus Lietuvoje,

kuriuos lanko rizikos grupės šeimų vaikai. Stalus ir vietas galima užsisakyti tel. 630-243-1089 (Rūta Šmulkštienė arba el. paštu: r.l.smulks tys@sbcglobal.net) ir tel. 630-243-1228 (Rita Vencloviienė) arba el. paštu: venclovas@comcast.net).

■ **Rudenį Pasaulio lietuvių centre** vėl vyks anglų kalbos kursai. Klasėje kalbama bus tik angliškai! Lavinsite savo anglų kalbos žodyną, gramatiką ir tarimą. Išmoksitės kasdieninių daiktų pavadinimus, kaip susikalbėti parduotuvėse bei gydytojų kabinetuose ir kaip bendrauti įvairiose situacijose. Darysite klaidas! Mokytoja jas ištaisys! Kviečiame tobulėti su mumis. Šie kursai organizuojami Jums! Daugiau informacijos tel. 630-257-8787

2014 m. Čikagos maratono bėgikai, kuriuos apdovanojo užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius

Čikagos maratone – lietuviai bėgikai ir sirgaliai

Lietuvos generalinis konsulas Čikagoje kviečia Čikagos maratoną **spalio 11 d., sekmadienį**, ketinančius bėgti bėgikus burtis į vieną lietuvių komandą ir registruotis siunčiant el. laišką adresu agne.vertelkaite@urm.lt arba skambinant tel. 312-397-0383. Žinutėje nurodykite savo vardą ir pavardę, telefono numerį, el. pašto adresą ir reikalingų marškinėlių dydį. Jau tapo tradicija maratono bėgimu pažymėti Lietuviai svarbias sukaktis, tad šiais metais kviečiame 42 kilometrų bėgimą skirti Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 25-mečiui paminėti.

Džiaugiamės, jog ši nuotaikinga, kasmetinė tradicija tapusi akcija „Lietuviai Čikagos maratone“ nestokoja palaikymo: šiais metais sportininkams bėgimo marškinėlius dovanos Čikagos apylinkių lietuvių Rotary klubas, sportininkų sutikimo šventę parems įmonė „Atlantic Express Corp.“, o Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo sporto sąjunga (ŠALFASS) įsteigs proginus medalius.

Kviečiame sporto mylėtojus aktyviai dalyvauti akcijoje prisijungiant prie sirgalių lietuviškoje atkarpoje ties 17 maratono mylia, prie Ilinojaus universiteto Čikagoje vakarinėje Halsted gatvės pusėje, šiek tiek į pietus nuo Polk gatvės. Lauksime visų pasipuošusių lietuviškais marškinėliais, kepuraitėmis ir nešinių trispalvėmis. Akciją remia Lietuvos užsienio reikalų ministerija.

LR generalinio konsulato Čikagoje info ir nuotr.

Los Angeles
Lietuvių Dienos

29-toji Metinė Lietuvių Dienų Šventė
2015-TUJŲ METŲ, SPALIO MĖNESIO 3 ir 4 DIENŲ
Šv. Kazimiero Lietuvių Parapijoje,
2718 St. George Street, Los Angeles, CA 90027

Muzika ir Tautiniai Šokiai
Lietuviškas maistas, gėrimai, alus
Gintaro papuošalai, suvenyrai, audiniai, meno kūriniai
3 prieš 3 Krepšinio turnyras
Šeštadienio vakaro nuostabi, linksma programa, šokiai

- "Grand Marshall" — Kęstas Reivydas
- Agnė Giedraitytė
- "LB Spindulys" — Los Angeles
- Kęstutis Daugirdas ir "Los Angelai"
- "Malūnas" — Baltimore
- Šokėjai, dainininkai iš Lietuvos
- Šv. Kazimiero, Los Angeles, mokykla
- "Suktinis" — Čikaga
- "Tolimi Aidai" — Los Angeles

apsilankykite mūsų svetainėje, ltdays.com

Advokatas
VYTENIS LIETUVNINKAS
4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100

Namams pirkti paskolos
duodamos mažais mėnesiniais
įmokėjimais ir prieinamais nuosimčiais.
Kreipkitės į
Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747

Remkime
Draugo fondą
Nuo 1992 metų Draugo fondas
padeda išlaikyti mūsų lietuvišką,
Draugo fondas
4545 W. 63rd St., Chicago, IL
60629 • tel: 773-585-9500
www.draugofondas.org

Rugsėjo 26 d. (šeštadienį) 6 v. v. Pasaulio Lietuvių Centre Lemonte (14911 E. 127th st., Lemont, IL)

Visus Čikagos lietuvius į smagų ir nuotaikingą
koncertą ir vakaronę kviečia

nuostabus kolektyvas iš Lietuvos –

ANSAMBLIS „SAULĖ“

(naujausia programa)

Kartu su svečiais iš Lietuvos koncerte dalyvaus geriausi
Čikagos lietuvių šokių kolektyvai – **GRANDIS, LAUMĖ, SUKTINIS**
Vakaro metu galėsite paskanauti „Kunigaikščių užkeigos“ patiekalų, atsigavinti alumi ir kitais gėrimais!

Rugsėjo 27 d. (sekmadienį) 12.30 v. r.

Šv. Mergelės Marijos Gimimo
parapijoje Marquette Park
(6812 South Washtenaw Ave. Chicago, IL)

**ANSAMBLIO „SAULĖ“
KONCERTAS**

Bilietus į koncertus iš anksto galite įsigyti parduotuvėse
SMILGA, RŪTA, OLD VILNIUS, LITHUANIAN PLAZA,
taip pat prieš koncertus prie durų. Vaikams taikomos didelės nuolaidos!
Daugiau informacijos tel.: (8 47) 722 8278; (8 47) 630 9388